

AMMATTIKORKEAKOULUN
TERVEYSALAN OPETTAJIEN KOKEMUKSIA
KANSAINVÄLISESTÄ OPETTAJAVAIHDOSTA

Tampereen yliopisto
Terveystieteiden yksikkö
Hoitotiede
Pro gradu -tutkielma
Tuula Mäkelä
Marraskuu 2015

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN YLIOPISTO

Terveystieteiden yksikkö

Hoitotiede

MÄKELÄ TUULA: Ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksia kansainvälisestä opettajavaihdosta

Pro gradu-tutkielma, 54 sivua ja 5 liitettä

Ohjaajat: TtT, professori Marja Kaunonen; TtT, dosentti Anna Liisa Aho

Hoitotiede

Marraskuu 2015

Kansainväliseen opettajavaihtoon lähteminen kiinnostaa sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla työskenteleviä ammattikorkeakoulun opettajia. Tilastotiedon mukaan Suomesta lähdetään eniten vaihtoon juuri näiltä koulutusaloilta. Kansainvälisestä opettajavaihdosta terveysalalla on tehty vain niukasti tieteellisiä tutkimuksia sekä kansainvälisesti että kansallisesti. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksia kansainvälisen vaihdon sisällöstä ja saaduista hyödyistä. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisen vaihdon merkityksestä oppilaitoksille ja opettajille.

Tämä tutkimus toteutettiin laadullisin tutkimusmenetelmin. Tutkimusaineistoksi kerättiin vaihdossa olleiden opettajien vaihtoraportteja (n=9) maaliskuussa 2015. Alustavan analyysin jälkeen tutkimusaineistoa täydennettiin ja syvennettiin teemahaastatteluin (n=3). Kolmea jo vaihtoraportillaan tutkimukseen osallistunutta vaihto-opettajaa haastateltiin huhtikuussa 2015. Tutkimusaineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Ammattikorkeakoulun terveysalan opettajat kuvasivat opettajavaihdon sisältävän oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan toteuttamista, erilaisiin toimintatapoihin tutustumista ja vaihto-opettajana toimimista. Ammattikorkeakoulun terveysalan opettajat kokivat opettajavaihdon hyödyksi mahdollisuuden henkilökohtaiseen kehittymiseen, mahdollisuuden oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen ja mahdollisuuden oppia erilaisuudesta.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että kansainvälinen opettajavaihto on tärkeä toimintamuoto oman oppilaitoksen kansainvälistymistavoitteiden toteuttamisessa. Kansainvälisessä opettajavaihdossa tutustutaan erilaisiin toimintamalleihin eri maissa ja toimitaan kansainvälisenä opettajana itselle vieraassa ympäristössä. Kansainvälinen opettajavaihto antaa mahdollisuuden omien toimintatapojen arviointiin ja niiden kehittämiseen, mahdollisuuden oman oppilaitoksen kansainväliseen verkostoitumiseen ja kansainvälisyyden kehittämiseen sekä mahdollisuuden tiedon vaihtamiseen opetuksesta ja käytännön työstä.

Kansainvälinen opettajavaihdon tutkimus tarvitsee jatkossa kuvaavan tutkimuksen lisäksi arvioivaa tai suhteita osoittavaa tutkimusta. Tilastollisin menetelmin toteutetut tutkimukset ovat tarpeen kattavamman aineiston keräämiseksi ja tutkimustulosten yleistämismahdollisuuksien vuoksi.

Avainsanat: opettaja, kansainvälinen vaihto, kansainvälinen opettajavaihto, terveysala

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

School of Health Sciences

Nursing Science

MÄKELÄ TUULA: International teacher exchange experiences of health care teachers in University of Applied Sciences

Master's Thesis, 54 pages and 5 appendices

Supervisors: Marja Kaunonen, PhD and Anna Liisa Aho, PhD

November 2015

Finnish health care teachers in Universities of Applied Sciences share a great interest to attend in international teacher exchange programs. According to statistics, in Finland most of the exchange teachers are from health care schools. Still there are only little academic papers about teacher exchange in health care both in international and national point of view. Only a few of these papers describe experiences of health care teachers in Universities of Applied Sciences that have attended in teacher exchange. The purpose of this study was to describe University of Applied Sciences' health care teachers' experiences of international teacher exchange and its contents and benefits. The aim of this study was to produce explored information about the meaning of international teacher exchange to Universities and teachers.

This study was carried out with qualitative methods. The study material consists of exchange reports (n=9) collected in March 2015. After preliminary analysis the study material were completed and prefunded with semi-structured interviews (n=3). The interviews were carried out in April 2015 with exchange teachers that had already taken part to this study with their exchange reports. The study data was analyzed with inductive content analysis.

The health care teachers in Universities of Applied Sciences described that an international teacher exchange consists of carrying out the international co-operation, getting familiar with different ways to act and working as an exchange teacher. The health care teachers in Universities of Applied Sciences felt that the benefits of teacher exchange are a possibility to develop themselves as individuals, a possibility to strengthen the abilities of their own University and a possibility to learn about difference.

This study's outcomes led to following conclusions: an international teacher exchange is an important activity to fulfill the international targets of one's own university. During the international teacher exchange the teachers get known to different procedures in other countries and they work in unfamiliar environment as international teachers. An international teacher exchange gives the possibility to evaluate and to develop own ways of acting, to have an international university network and to develop internationality in one's own university and to change knowledge about teaching and practice.

The further studies about international teacher exchange should be evaluative or demonstrative more than plain descriptive. The further research should be carried out as quantitative study since its ability to collect more comprehensive research data and its possibility to generalize the results of the study.

Keywords: teacher, international exchange, international teacher exchange, health care

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 Kansainvälinen opettajavaihto	7
2.2 Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt	9
2.3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet	11
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	13
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
4.1 Lähestymistapana laadullinen tutkimus	14
4.2 Tutkimusaineisto	15
4.3 Vaihtoraportit aineistonkeruumenetelmänä	17
4.4 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä	18
4.5 Tutkimusaineiston induktiivinen sisällönanalyysi	21
5 TUTKIMUSTULOKSET	24
5.1 Kansainvälisen opettajavaihdon sisältö ammattikorkeakoulun terveystieteiden kuvaamana	24
5.1.1 Oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan toteuttaminen	24
5.1.2 Erilaisiin toimintatapoihin tutustuminen	27
5.1.3 Vaihto-opettajana toimiminen	28
5.2 Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt ammattikorkeakoulun terveystieteiden kuvaamana	31
5.2.1 Mahdollisuus henkilökohtaiseen kehittymiseen	31
5.2.2 Mahdollisuus oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen	33
5.2.3 Mahdollisuus oppia erilaisuudesta	36
6 POHDINTA	39
6.1 Tutkimustulosten tarkastelua	39
6.2 Tutkimuksen eettisyys	43
6.3 Tutkimuksen luotettavuus	46
6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimuksen aiheet	51
LÄHTEET	52
LIITTEET	
Liite 1. Käytetyt kirjallisuuskatsauksen artikkelit	
Liite 2. Tutkimuskirje	
Liite 3. Terveystieteiden vaihto-opettajille esitetty suostumuslomake	
Liite 4. Teemahaastattelun runko	
Liite 5. Tutkimuksen tulokset	

1 JOHDANTO

Opettajavaihdot ovat tärkeässä osassa oppilaitosten kansainvälisessä toiminnassa, sillä ne edesauttavat oppilaitoksen kansainvälistymistä. Vaihdossa olleet opettajat hyötyvät kansainvälisessä opettajavaihdossa käymisestä ja saavat arvokkaita kokemuksia, jotka voivat hyödyttää myös heidän opiskelijoitaan. (Bosman, Gardarsdóttir, Härmark, Lourenço, Wuliji, Bates & Carter 2007.) Opettajavaihtoon osallistuminen tukee opettajan ammatillista kehittymistä, joten opettajavaihdon tulisi olla osa opettajan arkea. Kansainvälisestä opettajavaihdosta hyötyminen kuitenkin vaatii, että vaihto-opettajien opettajavaihdon aikana saamat kokemukset saatetaan koko oppilaitoksen tietoon (Riitaoja 2007).

Nykyään Suomessa opettajien kansainvälisen liikkuvuuden toteuttamista tukee Bolognan prosessi. Bolognan prosessi on alun perin 29 eurooppalaisen opetusministerin allekirjoittama julistus vuodelta 1999. Sen kahtena pääteemana on tukea maiden välistä liikkuvuutta, kuten opiskelija- ja opettajavaihtoa sekä kannustaa elinikäiseen oppimiseen. Suomi on yksi alkuperäisistä sopimuksen allekirjoittaneista maista. Julistuksen allekirjoittaneiden maiden lukumäärä on vähitellen kasvanut 47 maahan (2012). Moni maa on liittänyt opettajavaihdon osaksi koulutuksen kansallista strategiasuunnitelmaa, mutta vain kuudessa Bolognan julistuksen allekirjoittaneessa maassa (Espanja, Liettua, Romania, Slovenia, Suomi ja Viro) on asetettu opettajavaihdolle määrälliset tavoitteet, mikä tarkoittaa vaihtoon lähtevien ja vaihtoon tulevien prosenttiosuutta kaikista opettajista tai kansainvälisten vaihtojen määrää vuodessa. Suomessa on asetettu yhden tavoitteet koskemaan opettaja- että asiantuntijavaihtoa vuonna 2015. Tavoitteiksi on asetettu yhteensä kaikilta aloilta 4000 lähtevää ja 3000 saapuvaa ammattikorkeakoulun vaihto-opettajaa ja – asiantuntijaa. (Aittola, Kiviniemi, Honkimäki, Muhonen, Huusko & Ursin 2009, Opetusministeriö 2009, European Commission 2012.) Bolognan julistuksen implementaatioreportissa todetaan, että Euroopassa vaihto-ohjelmista kuitenkin ainoastaan Erasmus-vaihto-ohjelmassa kootaan tilastollisesti luotettavaa tietoa opettajavaihdosta (European Commission 2012). Koska vain harva vaihto-ohjelma kerää tilastollisesti luotettavaa tietoa vaihtoon liittyen, on vaihdosta ja siihen liittyvistä kokemuksista saatavissa vain vähän luotettavaa tietoa.

Kansainväliseen opettajavaihtoon lähteminen kiinnostaa sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla työskenteleviä ammattikorkeakoulun opettajia, sillä Suomesta lähdetään eniten vaihtoon juuri näiltä koulutusaloilta. Ammattikorkeakouluopettajien kiinnostus kansainväliseen opettajavaihtoon näkyy opettajavaihtoon lähtevien määrän kasvuna vuodesta 2003 alkaen (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO 2014a). Suomessa Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus

CIMO kerää ja julkaisee vuosittain tilastoja ammattikorkeakouluopettajien kansainvälisestä liikkuvuudesta (Garam 2012), vuodesta 2013 lähtien näin tekee myös Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM 2014) keräämän tilaston mukaan vuonna 2014 ammattikorkeakoulun sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opettajavaihtoja tehtiin 835, jotka olivat liki kaikki (833) ns. lyhytkestoisia vaihtoja. Lyhytkestoisella opettajavaihdolla tarkoitetaan vähintään viiden päivän, mutta alle kuukauden mittaisia vaihtoja (Garam 2012, OKM 2014). Pitkäaikaisia, yli kuukauden kestäviä vaihtoja tehtiin vain kaksi. Vuonna 2013 lyhytkestoisia opettajavaihtoja tehtiin 775 ja pitkäkestoisia vaihtoja viisi. Vuonna 2014 Suomeen suuntautuneita opettajavaihtoja tehtiin 233, joista 227 oli lyhytkestoista ja kuusi pitkäkestoista vaihtoa. Kaikkiaan vuonna 2014 kaikilta ammattikorkeakoulujen opetusaloilta Suomesta opettajavaihtoja tehtiin 2 893, joista lyhytkestoisia vaihtoja oli 2 877 ja pitkäkestoisia 16. (OKM 2014.) Ammattikorkeakoulun sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opettajien tekemät opettajavaihdot muodostavat siis noin kolmanneksen kaikista toteutuneista opettajavaihdoista Suomessa.

Kansainväliseen opettajavaihtoon lähtemiseen voi olla useita eri syitä. Opetusministeriön (2009) mukaan kansainvälisen liikkuvuuden tukeminen edistää ammattikorkeakoulujen kansainvälistymistavoitteita. Lisäksi opettajien kansainvälinen kokemus ja kansainväliset verkostot parantavat opetuksen laatua (em.). Opettajavaihto vaikuttaa opettajan ammatillisten taitojen kehittymiseen (Bosman ym. 2007). On harmillista, että vaihto-opettajien kokemuksista ja vaihtoajalle antamista merkityksistä on tehty niin vähän tieteellistä tutkimusta. Kun tiedetään, että saatujen kokemusten jakaminen jää usein vain esimiehen ja vaihdossa olleen opettajan väliseksi (Riitaoja 2007), voi kansainvälisestä opettajavaihdosta saadut hyödyt jäädä hyödyntämättä, jos niiden merkitystä ei oppilaitoksissa tunnusteta. Opettajien kuvaama kokemuseräinen tieto opettajavaihdosta antaa monipuolisen kuvan vaihtoajan merkityksestä. Aiempien tutkimusten tutkimustuloksia on hyödynnetty esimerkiksi eri vaihto-ohjelmien kehittämisessä. Opettajavaihdon tutkimisesta saatavia tutkimustuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi oppilaitosten kansainvälistymistavoitteiden rakentamisessa.

Tutkimusaiheena opettajavaihto on aikaan sopiva ja tarpeellinen, sillä kansainvälisyys lisääntyy jatkuvasti joka elämän saralla, eikä vähiten koulutuksessa ja opetuksessa. Tässä tutkimuksessa tutkimuskohteeksi valittiin ammattikorkeakoulun terveystalon opettajat, sillä tilastollisesti ammattikorkeakoulun terveystalon opettajat tekevät paljon kansainvälisiä opettajavaihtoja ja opetusala on henkilöstömäärältään suuri. Terveystala kehittyy tällä hetkellä sisällöllisesti ja rakenteellisesti. Muiden maiden toimintamallien tunteminen voi tukea onnistuneesti suomalaisen terveystalon kehittämistyötä.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveystieteen opettajien kokemuksia kansainvälisen vaihdon sisällöstä ja saaduista hyödyistä. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisen vaihdon merkityksestä oppilaitoksille ja opettajille.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kansainvälinen opettajavaihto

Tätä tutkielmaa varten kartoitettiin opettajavaihdosta jo olemassa olevia tieteellisiä tutkimuksia kirjallisuuskatsauksella. Haut tehtiin seuraaviin tietokantoihin marraskuussa 2014: EBSCOHost Academic Search Premier, Ebsco Cinahl, Ovid Medline ja Elsevier Scopus. Lisäksi haut tehtiin kotimaiseen artikkeliviitetietokantaan, ARTO:n ja korkeakoulukirjastojen yhteistietokantaan, Melindaan. Hakusanoina käytettiin asiasanoja teacher exchange programs, faculty, nursing ja exchange programs. Sisäänottokriteereinä olivat tieteellinen, vertaisarvioitu julkaisu ja julkaisuaikana olivat vuodet 2000–2014. Rajaus julkaisuaikaan tehtiin, jotta kirjallisuuskatsauksessa olevat artikkelit kuvaisivat mahdollisimman hyvin tutkimuksen tekoajankohtana olemassa olevia vaihtokäytäntöjä ja -kokemuksia. Tietokantahaut tuottivat yhteensä 270 sisäänottokriteerit täyttävää julkaisua, joista otsikon ja abstraktin perusteella kansainvälistä opettajavaihtoa koski viisi julkaisua (Liite 1). Julkaisuista kaksi (Enskär, Johansson, Ljusegren & Widäng 2011, Law, Muir & Thompson 2011) käsitteli terveysalan opettajavaihtoa terveysalan opettajien kuvaamana. Poissulkukriteereinä kirjallisuuskatsauksessa olivat: julkaisu oli review-julkaisu, julkaisu koski opettamisen kehittämistä, julkaisu koski opiskelijoita tai hoitohenkilökuntaa vaihdossa, julkaisu koski vaihto-ohjelman järjestämistä tai sen arviointia, julkaisun kieli oli muu kuin suomi, englanti, saksa, ruotsi tai espanja, julkaisu ei koskenut aihetta lainkaan tai kokotekstiä ei ollut saatavilla maksutta.

Kansainvälisestä opettajavaihdosta oli tehty vain niukasti tieteellisiä tutkimuksia sekä kansainvälisesti että kansallisesti. Aiemmat tutkimukset olivat eri tieteenaloilta. Vain harva tutkimus kuvasi opettajavaihdon kokemuksia opettajavaihdossa olleen opettajan näkökulmasta. Osa aiemmista opettajavaihtoa koskevista tutkimuksista tarkasteli opettajavaihtoa sitä tarjoavan vaihto-ohjelmamallin (Zsiray, Parsegova & Eltseva 2002, Zander, Kirsopp, Trenwith, Mulcahy, Dobos & Pontes 2013), opiskelijoiden (Hausler, Paavilainen & Åstedt-Kurki 2008) tai opetuksen kansainvälistymisen näkökulmasta (Rapoport 2008, Keese & O'Brian 2011).

Hoitotyön oppilaitosten tulisi nykyistä herkemmin hyväksyä maailman laajentuminen ja lakata olemasta paikallisia kokonaisuuksia (Graham & Norman 2008). Onnistunut opettajavaihto vaatii hyvää suunnittelua, tukea ja avointa mieltä sekä opettajalta että oppilaitoksilta, sillä opettajilla on tarve nähdä opettajien ammattitaito ja vaihto itsessään arvostettuina (Riitaoja 2007, Enskär ym.

2011, Law ym. 2011). Arvostuksen saaminen on tärkeää vaihdon onnistumisen kannalta. Arvostaminen tarkoittaa opettajien kokemusta positiivisen huomion saamisesta. Arvostuksen saamista on myös itsensä kokeminen hyödylliseksi opettajavaihdossa. Arvostusta halutaan saada sekä omassa että vastaanottavassa oppilaitoksessa. (Law ym. 2011.) Onnistuneen opettajavaihdon edellytyksinä voivat tuen lisäksi olla yhteistyö vastaanottavan oppilaitoksen kanssa vaihtoajan opetusta suunniteltaessa, hyvä verkostoitumisen mahdollisuus, opettajavaihdon kuuluminen työsuunnitelmaan, vaihtoon lähtevän opettajan hyvät kulttuuriset taidot ja opettajavaihdon kuuluminen osana oppilaitoksen kansainvälistä toimintaa (Riitaoja 2007).

Opettajavaihtoon lähtemiseen vaikuttavat vastaanottavan maan tuntemus ja kuinka vastaanottavasta maasta uutisoidaan oman maan mediassa. Tutkimuksen teon ja opiskelun mahdollisuudet omassa ja vastaanottavassa maassa, mielenkiinnon aste lähteä opettajavaihtoon partnerimaahan ja vaihto-opettajan kansainvälisen vuorovaikutuksen taidot vaikuttavat opettajavaihtoa kohtaan oleviin asenteisiin, toiveisiin ja pelkoihin. (Döring, Lahmar, Bouabdallah, Bouafia, Bouzid, Gobsch & Runge 2010.) Opettajavaihdon järjestymisessä suurimmat esteet ovat opettajavaihtoon lähtevän kielitaito (Riitaoja 2007, European Commission 2012), lakien asettamat vaatimukset vaihtoon liittyen ja henkilökohtainen elämäntilanne. Kielitaidon puutteellisuus vaikuttaa opettajavaihtoa harkitseviin opettajiin. Laillisuusasiat koskevat usein riittämättömiä maiden välisiä vaihtosopimuksia tai vaihdossa olevan opettajan verotusta. Henkilökohtaiset syyt ovat useimmiten tuen puute tai selkiytymättömät urakehityksen tavoitteet. Myös vaihdon rahoittamisessa voi olla haasteita. (Aittola ym. 2009, Opetusministeriö 2009, European Commission 2012, OKM 2012.) Aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että vaihto-ohjelmilta toivotaan riittävää taloudellista tukea huomioiden kohdemaan hintataso (Enskär ym. 2011, Law ym. 2011). Vaihtoa estäviin asioihin tulisi kiinnittää suurempaa huomiota tulevina vuosina, sillä vaihtoon lähtemistä estävät tekijät ovat usein sidoksissa sosiaaliseen taustaan. Vaihtoon lähtijöiden eriarvoistumista voidaan ehkäistä tunnistamalla erilaiset vaihtoon lähtemisen tekijät. Mahdollistamalla hyvä kansainvälinen liikkuvuus voidaan tiivistää maiden välisiä suhteita, rikastuttaa yhteisiä arvoja ja vahvistaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta Euroopan kansalaisina. Korkeakoulutasolla kansainvälisellä liikkuvuudella on tavoitteena parantaa Euroopan korkeakoulujärjestelmän kansainvälistä kilpailukykyä ja tehdä korkeakouluista vetovoimaisia muista maista tuleville vaihto-opiskelijoille ja -opettajille. (Aittola ym. 2009, Opetusministeriö 2009, European Commission 2012, OKM 2012.)

Opettajavaihdon keskeisenä sisältönä on opettaminen, joko osana vastaanottavan oppilaitoksen normaalia kurssitarjontaa tai erillisenä luentona (Riitaoja 2007, Law ym. 2011). Opettajavaihto mahdollistaa vaihto-opettajille vastaanottavassa oppilaitoksessa myös annettavan opetuksen

seuraamisen. Vaihto-opettajat keskittyvät havainnoimaan erilaisia opetusmetodeja ja reflektoivat, miten eri tavoin samaa aihetta voidaan opettaa. (Law ym. 2011.) Kun vaihto-opettajalle on kertynyt enemmän kokemusta opettajavaihdoista, vaihdon aikana annettu opetus muuttuu yksittäisistä luennoista enemmän normaaliin kurssitarjontaan kuuluvaksi opetuksi. Muita opettajavaihdon sisältöjä ovat kansainvälisen yhteistyön suunnitteleminen ja toteuttaminen. Opettajavaihdon aikana tehdään myös tutustumisvierailuja ja toimitaan asiantuntijatehtävissä. Vaihto-opettajat verkostoituvat vaihdon aikana. Opettajavaihdon aikana vaihto-opettajat pitävät yhteyttä samassa vaihtokohteessa yhtä aikaa oleviin omiin opiskelijoihinsa ja opiskelijoihin, jotka ovat tulossa Suomeen vaihtoon. (Riitaoja 2007.)

2.2 Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt

Opettajavaihdon hyödyt voivat kohdistua joko opettajaan itseensä tai oppilaitokseen (Riitaoja 2007). Aiemmat tutkimustulokset kuvaavat opettajavaihdon kokemusten olleen sekä ammatillista että henkilökohtaista kehittymistä tukevia, sillä kansainvälinen opettajavaihto haastaa arvioimaan oman identiteetin muodostavia tekijöitä. Opettajavaihto muuttaa ohjelmaan osallistuneita kulttuurisensitiivisimmiksi ja avarakatseisimmiksi. Opettajavaihto vaikuttaa opettajavaihdossa olleiden opettajien sosiaalisiin suhteisiin ja sosiaaliseen statukseen. Opettajavaihto vahvistaa vaihto-opettajan henkilökohtaista ja ammatillista kehittymistä ja on siten arvokasta oppilaitokselle. (Raport 2008, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011.) Vaihdossa käyminen tukee vaihto-opettajan vuorovaiikutustaitoja ja vaikuttaa ammatilliseen kehitykseen (Raport 2008, Aittola ym. 2009). Riitaojan (2007) mukaan opettajavaihdon koettiin vaikuttaneen vähiten urakehitykseen, palkkaukseen ja tutkimusyhteistyön aloittamiseen.

Aittola ym. (2009) totesivat tutkimuksessaan, kuinka Bolognan prosessilla ja opettajaliikkuvuudella näyttäisi olevan suoria ja epäsuoria vaikutuksia kansainvälistymiseen. Kansainväliset opettajavaihdot ovat tulleet yhä helpommiksi tehdä (Aittola ym. 2009). Riitaojan mukaan (2007) ammattikorkeakoulun opettajien vaihdon todettiin olevan keino lisätä oppilaitoksen kokonaisvaltaista osaamista ja kansainvälisyyttä.

Vanhojen verkostojen vahvistamista pidetään yhtenä tärkeimmistä hyödyistä (Riitaoja 2007, Raport 2008, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011). Vaihtoaika on antanut uusia kontakteja saman alan opettajiin muissa maissa. Opettajavaihto vahvistaa oppilaitoksen kansainvälistymistä mahdollistamalla oman oppilaitoksen tai koulutusyksikön kansainvälisiä suhteita tukevat henkilökohtaiset tapaamiset (Riitaoja 2007, Law ym. 2011). Kansainvälistyminen vaikuttaa terveysalan teoriaan, tut-

kimukseen, koulutukseen ja käytäntöön, sillä jokainen eri kulttuurista tuleva näkee terveyden eri tavalla. Vaihto-ohjelmat yrittävät rakentaa siltaa näiden erilaisten näkemysten välille, minkä vuoksi strategiset sopimukset ja yhteistyö eri oppilaitosten välillä ovat tarpeellisia. (Graham & Norman 2008.) Oma oppilaitos ja muu henkilökunta hyötyvät opettajien vaihdoista erityisesti silloin, kun käytössä olevat vaihto-ohjelmat ovat toteutukseltaan hyvin rakennettuja ja tarjoavat tukea oppimiselle (Rapoport 2008, Law ym. 2011). Opettajavaihto auttaa ymmärtämään muita kulttuureja. Opettajavaihto muuttaa opettajia tiedostavimmiksi ja ymmärtävimmiksi maailman tapahtumien suhteen. (Rapoport 2008, Aittola ym. 2009.) Opettajavaihto herättää opettajia tiedostamaan ympäristön ekonomisia, poliittisia ja koulutuksellisia järjestelmiä. Opettajien opetukseen ja tutkimukseen liittyvät työpaineet ovat kasvaneet kansainvälistymisen myötä (Aittola ym. 2009). Annetulta opetukselta vaaditaan yhä enemmän kansainvälistä näkemystä. Vaihtoon lähtevien opettajien määrä on kasvanut, mutta vaihtomahdollisuuksia hyödyntävät usein samat vaihtoon lähtijät. (Riitaoja 2007.)

Opettajavaihto antaa kansainvälisiä opetuskokemuksia (Riitaoja 2007), sillä opettajavaihdon aikana vaihto-opettaja kohtaa erilaisia opetusmenetelmiä ja erilaisia opetusympäristöjä (Rapoport 2008). Opettajavaihto opettaa vaihdossa olleita opettajia ymmärtämään, että on olemassa erilaisia, mutta yhtä hyviä keinoja järjestää opetus ja terveydenhuolto, kuin mihin itse on tottunut (Rapoport 2008, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011). Opettajavaihdossa oleminen vaikuttaa opettajan näkemyksiin omista pedagogisista valinnoistaan. Opettajavaihto laajentaa opettajien ohjauksellisia lähestymistapoja, sillä he nostavat opetuksessa esiin aiempaa useampia näkökulmia. (Rapoport 2008.) Opettajavaihto lisää oman oppilaitoksen ja yksikön kansainvälistä tunnettavuutta ja mahdollistaa erilaisten toimintatapojen vertailemisen (Riitaoja 2007). Toisaalta ulkomaisten opetuskäytäntöjen havainnointi on saanut vaihto-opettajat arvostamaan enemmän omia opetuskäytäntöjään (Rapoport 2008).

Kansainvälinen opettajavaihto koetaan pääasiallisesti positiiviseksi kokemukseksi. Ammattikorkeakouluopettajat kokevat opettajavaihdon suurimmiksi hyödyiksi kiinnostavan kokemuksen saamisen ja vastaanottavan oppilaitokseen tutustumisen. (Riitaoja 2007, Enskär ym. 2011.) Opettajavaihto aiheuttaa haasteita sekä kotimaan että kohdemaan työympäristössä. Lisääntynyt työmäärä vaatii aikaa. Vaihto-opettajana toimiminen asettaa opettajalle haasteita löytää tasapaino kohdemaan opetusmenetelmien käytössä ja omien lähestymistapojen välillä. Tasapainon löytymisessä aktiivinen reflektointi on tärkeää. (Rapoport 2008, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011.)

Opettajavaihdossa olleet opettajat suhtautuvat jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen myönteisemmin, sillä he kokevat saavansa verrattain enemmän tietoa kansainvälisestä vaihdosta, ja he kokevat kielivaikkeudet vähäisemmiksi kuin ne, jotka eivät ole olleet opettajavaihdossa. Bosman

ym. (2007) totesivat, että on kuitenkin yksittäisen tutkimuksen perusteella vaikea sanoa, ovatko tutkimustulokset syitä opettajavaihtoon lähtemiseen vai sen tuloksia. Mikäli syynä on ensin mainittu, opettajia voisi rohkaista osallistumaan opettajavaihtoon korostamalla sen myönteisiä vaikutuksia ammatilliseen kehittymiseen. Mikäli syynä on jälkimmäinen, opettajavaihdosta saatavan tiedon merkitystä voidaan tuoda esiin. (Bosman ym. 2007.)

Opettajat pitävät edelleen opettajien kansainvälistä liikkuvuutta enemmän vain yhtenä mahdollisuutena kuin kiinteänä osana akateemista työtä ja urakehitystä (Rapoport 2008, Aittola ym. 2009). Vaihto-opettajilla voi olla huoli, ettei vaihdossa annettua opetusta nähdä oikeana työnä kotiorganisaatiossa. Sen vuoksi vaihto-opettajat kokevat, että heidän täytyy myös vaihdossa oloaikana tehdä oma työpanoksensa kotiorganisaatiossa sekä lisäksi kyetä yhdistämään vaihtoajan toiminta kotiorganisaation tehtävän työn tavoitteisiin. (Rapoport 2008, Law ym. 2011.)

2.3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet

Terveysalan vaihto-opettaja

Tässä tutkimuksessa terveysalan opettajalla tarkoitetaan henkilöä, joka työskentelee ammattikorkeakoulussa terveysalan opettajana. Terveysalan opettajia ovat tässä tutkimuksessa hoitotyön, sairaanhoidon, terveydenhoidon, kätilötyön, ensihoidon, bioanalytiikan, röntgenhoidon, toimintaterapian, fysioterapian ja liikunnan opettajat.

Vaihto-opettajalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa ammattikorkeakoulun terveysalan opetushenkilöstöön kuuluvaa opettajaa, joka oli ollut vaihto-ohjelman kautta omasta oppilaitoksestaan ulkomaisessa oppilaitoksessa opettajavaihdossa. Vaihto-opettajat kirjoittavat vaihtoajastaan useimmiten kirjallisen raportin omaa oppilaitosta varten.

Kansainvälinen opettajavaihto-ohjelma

Kansainvälinen vaihto-ohjelma on suunnitelmallisesti toimiva yhteistyöohjelma, joka rahoittaa kansainvälistä liikkuvuutta. Kansainvälisellä opettajavaihdolla tarkoitetaan opetuksen antamista kotimaan ulkopuolella olevassa organisaatiossa. Opettajavaihto on ennalta suunniteltu ja sen toteuttamiselle on asetettu tiettyjä vaatimuksia. (Döring ym. 2010, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011.) Kansainvälistä korkeakoulujen opettajavaihtoa koordinoivat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Kansainvälisiä opettajavaihtoja Suomesta vaihtoon lähteville opettajille rahoittavat vuonna 2014 mm.

CIMO:n hallinnoimat Erasmus+, Nordplus-ohjelmat, FIRST ja North-South-South. Kansainvälisten opettajavaihtojen kesto voi vaihdella, sillä se on määritelty eri vaihto-ohjelmissa eri tavalla. Esimerkiksi lukuvuodesta 2014–2015 alkaen opettajavaihdon mahdollisuutena olevassa Erasmus+ -ohjelmassa minimivaihtoaika on kaksi vuorokautta ja maksimivaihtoaika kaksi kuukautta, minkä aikana opetusta tulee olla vähintään kahdeksan tuntia viikossa. Myös Nordplus-ohjelma määrää kahdeksan opetustuntia kuuluvan jokaiseen vaihdossa vietettyyn viikkoon. FIRST-ohjelmassa opetusta tulee olla viisi tuntia viikossa. North-South-South-ohjelman vaihtoajan kesto tulee olla viikosta kuuteen kuukauteen. (CIMO 2014b.)

Suomessa Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO jakaa tietoa kansainvälistymisen mahdollisuuksista esimerkiksi kansainvälisten vaihto-ohjelmien kautta (CIMO 2014b). Opettajavaihdon tehtävänä on tukea asiantuntijoiden ja erilaisten opetusmetodikokemuksien vaihtoa sekä rohkaista korkeakouluja laajentamaan ja monipuolistamaan kurssivalikoimaansa. Opettajavaihdon tehtävänä on myös tuoda muiden eurooppalaisten korkeakoulujen henkilökunnan osaaminen sellaisten opiskelijoiden ja opettajien saataville, joilla ei itsellä ole mahdollisuutta lähteä vaihtoon. (European Communities 2008.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksia kansainvälisen vaihdon sisällöstä ja saaduista hyödyistä. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa sekä oppilaitoksille ja opettajille kansainvälisen vaihdon merkityksestä osana oppilaitoksen kansainvälistymistavoitteita.

Tämän tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä sisältöjä kansainvälinen opettajavaihto sai ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana?
2. Mitä hyötyä kansainvälisestä opettajavaihdosta on ollut ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Lähestymistapana laadullinen tutkimus

Toteutin tämän tutkielman laadullisin tutkimusmenetelmin. Minulle kävi selväksi jo tehdessäni kirjallisuushakuja tutkielman suunnitteluvaiheessa, että opettajavaihtoa on tutkittu jonkin verran erityisesti viime vuosina, mutta vain muutama aiempi tutkimus käsitteli terveysalan opettajien kuvaamia kokemuksia kansainvälisestä opettajavaihdosta. Koska opettajavaihtoa koskeva olemassa oleva teollinen tutkimus oli vielä hajanaista, pidin laadullista tutkimusta perusteltuna lähestymiskeinona aiheeseen. Tässä tutkielmassa tutkimusaineisto koostui ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksista koskien kansainvälistä opettajavaihtoa.

Laadullista tutkimusta luonnehditaan narratiiviseksi, sillä tutkimusaineiston tarinamuotoisuus voi auttaa opettajia jäsentämään kokemuksiaan (Eskola & Suoranta 1998, Hirsjärvi ym. 2007, Holloway & Wheeler, 2011). Laadullisen tutkimuksen avulla minulla oli mahdollisuus lisätä opettajien tietoisuutta omasta työstään (Eskola & Suoranta 1998). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteiden vuoksi minun oli mahdollista tarkastella kansainvälistä opettajavaihtoa laajasti, vaihto-opettajien kokemuksista käsin. Tavoitteenani tällaisessa, inhimillisestä toimintaa korostavassa lähestymistavassa oli tutkia ihmisten toimintaa ja tavoittaa heidän omia tulkintojaan ja antamiaan merkityksiä erilaisista elämän tapahtumista. (Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007.) Lähestyin vaihto-opettajien kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta sen vuoksi mahdollisimman avoimin tutkimuskysymyksin, jotta saisin ilmiöstä mahdollisimman kattavan kuvan.

Olin aktiivinen toimija tämän tutkimuksen toteuttamisessa. Hollowayn ja Wheelerin (2011) kuvaamana tutkija on laadullisessa tutkimuksessa puolueeton toimija, jonka objektiivisuus pohjautuu oman subjektiivisuuden, kuten omien näkemysten, tunnistamiseen. Sen sijaan Kylmä & Juvakka (2007) kuvaavat tutkijan roolia aktiiviseksi osallistujaksi, kenen kautta tutkimus rakentuu tuloksiksi. Tutkimussuhteeni opettajien kanssa rakentui sosiaaliseen olemiselle ja kanssakäymiselle, mikä todentui sähköpostiyhteyksiin sekä kasvotusten tehtyihin haastatteluihin. Holloway ja Wheeler (2011) esittävät kenttätöön tärkeän merkityksen osallistumisen ja läheisen tutkimussuhteen rakentajana. Tässä tutkielmassa kenttätö ei ollut mahdollista valitsemani tutkimusasetelman vuoksi, sillä kansainvälisten opettajavaihtojen sisällöt ja opettajavaihdoista syntyneet hyödyt olivat jo toteutuneet ennen tutkimuksen aloittamista.

Laadullisen tutkimuksen tulokset ovat pohjimmiltaan kontekstisidonnaisia (Holloway & Wheeler 2011), joten tämänkin tutkielman tulokset olivat sidottuja subjektiin, aikaan ja paikkaan. Tutkielmaa tehdessä minulla ei ollut ennakko-oletuksia tuloksista, vaan kuvasin aineistoa ja sen tuloksia mahdollisimman aineistolähtöisesti, avoimesti ja tarkasti. Nostin esiin tutkimuksen kohteena olevan kansainvälisen vaihdon luonnollisia olosuhteita kokoamalla tutkimusaineiston suoraan kansainvälisessä vaihdossa olleilta opettajilta (Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007). Opettajien käyttämät sanat kansainvälisesti vaihdosta olivat heidän omia sanojaan, eivät henkilöistä irrallista kerrontaa. Opettajien käyttämät sanat ilmensivät heidän kokemaansa todellisuutta. Paitsi tiedonantajien käyttämät sanat, myös heidän arvonsa ja mielenkiinnon kohteet olivat osa tutkimusprosessia, eikä niitä voitu erottaa siitä. Yksi tärkeimmistä tutkimustyökaluistani tutkielman teossa olikin reflektointi. (Holloway & Wheeler, 2011.) Pidin tutkielman toteuttamisen aikana päiväkirjaa, jonne kirjasin ajatuksiani ja huomioitani tutkimuksen eri vaiheissa. Päiväkirja toimi myös muistiinpanoina tutkimuksen raportointia varten.

4.2 Tutkimusaineisto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksia kansainvälisen vaihdon sisällöstä ja saaduista hyödyistä. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tutkittua tietoa sekä oppilaitoksille ja opettajille kansainvälisen vaihdon merkityksestä osana oppilaitoksen kansainvälistymistavoitteita. Vaihto-opettajien kiinnostus tutkimusta kohtaan oli tärkeää sekä vaihto-opettajien osallistumisen että hyvän tutkimusaineiston saamisen kannalta. Hyvällä tutkimuksen tiedonantajalla tuli olla tietoa tutkittavasta ilmiöstä mieluiten osallistujana, kyky sekä arvioida että jakaa kokemuksellista tietoa ja halu kertoa kokemuksistaan (Whiting 2008). Sen vuoksi etsin tähän tutkimukseen opettajia, joilla oli kokemusta kansainvälisestä opettajavaihdosta, ja joilla oli kiinnostusta tutkimusta kohtaan (Holloway & Wheeler 2011). Koska opettajavaihtoja tehdään vuosittain jokaisesta suomalaisesta ammattikorkeakoulusta (OKM 2014), tarkoitukseni oli kerätä tutkimusaineisto neljästä ammattikorkeakoulusta, jotka valitsin tähän tutkimukseen niiden sopivan sijainnin perusteella. Ammattikorkeakoulujen osallistamisessa pyrin kattavaan aineiston keruuseen ja arvioimaan aineiston mahdollisuuksia antamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin.

Aineiston keräämisen käynnistämiseksi etsin tietoa kunkin oppilaitoksen tutkimuslupakäytännöistä oppilaitosten sivuilta sekä olin yhteydessä oppilaitosten kansainvälisyystoimistoihin ja kansainvälisyydestä vastaaviin yhteyshenkilöihin. Kysyin tutkimusluvan ammattikorkeakoululta kirjallisesti (Holloway & Wheeler 2011). Informoin tutkimuksesta neljää ammattikorkeakoulua, joihin lähetin

sähköpostitse tutkimussuunnitelman. Neljästä ammattikorkeakoulusta kolme antoi luvan tutkimuksen toteuttamiselle. Yksi ammattikorkeakoulu ei myöntänyt tutkimuslupaa, sillä se ei kerännyt vaihtoraportteja vaihdossa olleilta opettajilta. Tutkimuslupien saamisen jälkeen lähetin tutkimuskirjeen (Liite 2) ja suostumuslomakkeen (Liite 3) sähköpostilla ammattikorkeakoulun nimeämälle yhteys henkilölle, joka välitti tiedon tutkimuksesta oppilaitoksen terveystalon opettajille. Informoin tutkimuskirjeessä tutkimukseen osallistujia tutkimuksessa noudatettavista tutkimuseettisistä periaatteista (Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2009). Vaihto-opettajat antoivat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisestaan postittamalla vaihtoraporttinsa minulle sähköpostitse tai kirjeenä.

Keräsin tämän laadullisen tutkimuksen tutkimusaineiston avointen aineistonkeruumenetelmien, haastattelujen ja vaihtoraporttien avulla. En rajannut etukäteen tutkimukseen osallistuvien vaihto-opettajien määrää. Tähän tutkimukseen osallistuneet opettajat valikoituivat mukavuusotannalla (oportunistinen) sen mukaan, ketkä kiinnostuivat tutkimuksesta (Kylmä & Juvakka 2007, Holloway & Wheeler 2011, Polit & Beck 2012). Mukavuusotantaa puolsi usea asia, kuten tutkimuksen vapaaehtoisuus, opettajien ja tutkijan aikataulut sekä tutkimuksen tarkoitus (Holloway & Wheeler 2011). Pyysin osallistujia tutkimukseen mukaan myös ”lumipallo-otannalla”, mikä tarkoitti, että jo tutkimukseen osallistuneita opettajia pyydettiin kertomaan tutkimuksesta työyhteisössään ja kysymään muita vaihto-opettajia mukaan tutkimukseen (Kylmä & Juvakka, 2007, Holloway & Wheeler 2011, Polit & Beck 2012).

Tämän tutkimuksen tutkimusaineisto muodostui ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien vuosina 2012–2014 kirjoittamista kansainvälisen opettajavaihdon raporteista (n=9) ja ammattikorkeakoulun terveystalon opettajan teemahaastatteluista (n=3). Haastattelin sellaisia vaihto-opettajia, jotka osallistuivat tähän tutkimukseen myös vaihtoraportillaan. Vaihtoraporttien kysymykset käsittelivät opettajavaihtoon valmistautumista, opettajavaihdon kuvausta tai sen sisältöä, opettajavaihdon hyötyjä vaihtoaikana ja sen jälkeen, opettajavaihdossa vastaan tulleita vaikeuksia, opettajavaihdon sujuvuutta, ennakkoon asetettujen tavoitteiden toteutumista ja kehittämisehdotuksia. Vaihtoraportit olivat vastauksineen pituudeltaan pääasiassa kaksi tai kolme sivua. Vaihtoraporteista neljä oli englanninkielisiä ja viisi suomenkielisiä. Teemahaastattelut täydensivät vaihtoraporteista kerättyä aineistoa. Litteroituja haastatteluja oli yhteensä 18 tekstisivua. Käytettynä fonttina oli Times New Roman, koko 10, riviväli 1.

Tutkimuksen osallistujat olivat kahden ammattikorkeakoulun useasta eri koulutusohjelmasta. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista vaihto-opettajista oli ollut vaihdossa Erasmus-vaihto-ohjelman kautta, kahdessa raportissa vaihto-ohjelmaa ei ollut mainittu. Kaikki opettajavaihdot oli tehty Eu-

roopan sisällä. Kaikki tutkimukseen osallistuneet vaihto-opettajat olivat naisia. Osallistujat olivat vaihdossa ollessaan iältään 42–58-vuotiaita. Tutkimusaineisto muodostui induktiivisen sisällönanalyysin jälkeen 437 alkuperäisilmauksesta, 25 alaluokasta ja 6 yläluokasta.

4.3 Vaihtoraportit aineistonkeruumenetelmänä

Hyödynsin tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona jo olemassa olevia opettajavaihdon vaihtoraportteja. Vaihtoraportit olivat ns. sekundaariaineistoa (Lincoln & Guba 1989, Eskola & Suoranta 1998, Ronkainen ym. 2011), sillä ne olivat alun perin kerätty muuta tarkoitusta kuin tätä tutkimusta varten. Sekundaariaineisto oli nopea aineistonkeruumenetelmä, sillä ne olivat jo valmiiksi kirjoitettuja (Blaxter, Hughes & Tight 2011). Vaihtoraportit olivat alun perin organisaatioiden asiakirjoja, joiden tarkoitus oli olla selontekoja kansainvälisen vaihdon toteutumisesta. Vaihtoraportti oli kirjoitettu yleensä valmiille otsikko- tai kysymyspohjalle, mitkä tässä tutkimuksessa osoittautuivat olevan joko Erasmus-vaihto-ohjelman tai oppilaitoksen omia kansainvälisen vaihdon raportointipohjia.

Sain luvan vaihtoraporttien käyttöön ammattikorkeakouluilta ja vaihdossa olleilta opettajilta. Valitsin vaihtoraportit tutkimusaineistoksi niiden laatuominaisuuksien vuoksi. Ne olivat myös saatavilla tutkimuskäyttöön maksuttomasti. Vaihtoraportit olivat luotettavaa aineistoa, sillä ne olivat virallisia dokumentteja kansainvälisestä opettajavaihdosta. Vaihtoraportit olivat arvokasta aineistoa tutkimukseen, sillä ne olivat autenttisia (Lincoln & Guba 1989). Autenttisuus kirjoitetussa tutkimusaineistossa tarkoitti, että vaihtoraportit olivat sellaisen vaihto-opettajan kirjoittamia, kuka oli ollut itse kansainvälisessä opettajavaihdossa. Vaihtoraportit edustivat sisällöltään hyvin tutkimuksen kohteena olevaa kansainvälisen opettajavaihdon ilmiötä ja ne olivat tarkoituksenmukaisia juuri tätä tutkimusta varten. (Lincoln & Guba 1989, Holloway & Wheeler 2011).

Keräsin vaihtoraportit sähköisesti ja postitse maaliskuussa 2015. Jatkoin alun perin ollutta kahden viikon aineiston keruu-aikaa vielä yhdellä lisäviikolla, sillä vaihtoraportteja palautui vähemmän kuin olin odottanut. Vaihtoraportteja palautui lopulta yhdeksän. Käsitellessäni vaihtoraportteista kertynyttä aineistoa ja tehtyäni alustavan analyysin jälkeen minusta tuntui, ettei aineisto ollut saavuttanut vielä saturaatiotaan, minkä vuoksi päätin toteuttaa vielä opettajien temahaastattelut. Vaikka Lincoln & Guba (1989) kuvaavat valmiita raportteja rikkaaksi aineistoksi, ei tässä tutkimuksessa vaihtoraportteista kerätty raaka-aineisto tuntunut alustavan analyysin jälkeen vielä riittävältä. Syynä tähän pidin vaihtoraporttien suppeaa määrää. Eräs tutkimukseen osallistuneista vaihto-opettajista tosin kuvasi, että vaihtoraportti kirjoitettiin usein kiireessä, sillä se täytyi tehdä määräajan puitteissa, oman arkityön ohessa.

4.4 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Täydensin tämän tutkimuksen aineistoa puolistrukturoiduilla haastattelumenetelmillä eli teemahaastatteluilla. Valitsin teemahaastattelun aineistonkeruumenetelmäksi tähän tutkimukseen, koska sillä oli paljon etuja suhteessa muihin haastattelun muotoihin. Myös tarvittavan tiedon luonne vaikutti teemahaastattelun valintaan. Halusin opettajavaihdossa käyneiltä tietoa heidän kokemuksistaan, joten helpointa oli kysyä niistä heiltä itseltään. Teemahaastattelun teorian mukaan kysymykset olivat haastatteluissa avoimia (Vaismoradi, Turunen & Bondas 2013.) Teemahaastattelun joustavuus mahdollisti haastattelun etenemisen haastattelutilanteen mukaan (Eskola & Suoranta 1998, Ruusu- vuori & Tiittula 2005, Hirsjärvi ym. 2007, Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009). Mielestäni teemahaastattelut olivat hyvä menetelmä syventää vaihtoraporteista saatua aineistoa. Teemahaastattelu korosti ihmisten tulkintoja, heidän asioille antamia merkityksiä sekä vuorovaikutusta (Eskola ja Suoranta 1998, Tiittula & Ruusu- vuori 2005, Tuomi & Sarajärvi 2009, Eskola & Vastamäki 2010, Holloway & Wheeler 2011).

Valitsin haastatteluiden teemoiksi vaihtoraporttien alustavasta induktiivisesta sisällönanalyysistä rakentuneet aihepiirit. Eskola & Vastamäki (2010) suosittelivatkin haastattelun teemojen perustamista johonkin muuhun kuin intuitioon, kuten kirjallisuuteen tai teoriaan. Rakensin teemahaastattelun teemarungon (Liite 4.) useampitasoiseksi, jossa olivat pääteemat, apukysymykset ja lisäksi pikkukysymykset, joita käytin vain, mikäli aiemmat kysymykset eivät olleet tuottaneet riittävän kuvai-levaa vastausta (Eskola & Suoranta 1998, Tiittula & Ruusu- vuori 2005, DiCicco-Bloom & Crabtree 2006, Polit & Beck 2012). Pysin varmistaamaan haastattelurungolla varmistaamaan, että keräsin samankaltaista tietoa kultakin opettajalta. Koska haastattelut veivät paljon aikaa, esitettyjen kysymysten täytyi antaa hyviä vastauksia tutkimuskysymyksiin (Tuomi & Sarajärvi 2009). Rakensin haastattelukysymykset yksiselitteisiksi, jotta ne olisivat ymmärrettäviä ja jotta haastattelutallenteen kirjoittaminen myöhemmin tekstiksi olisi mahdollisimman sujuvaa (Holloway & Wheeler 2011). En käynyt teemahaastattelussa läpi ennakkoon valmisteltuja teemoja tai kysymyksiä tietyssä järjestyksessä. Muutin haastattelukysymysten järjestystä eri haastatteluissa riippuen siitä, miten haastattelu eteni ja minkälaisia olivat haastateltavan vastaukset. (Eskola ja Suoranta 1998, Tiittula & Ruusu- vuori 2005, Tuomi & Sarajärvi 2009, Eskola & Vastamäki 2010, Holloway & Wheeler 2011). Tarvittaessa toistin kysymys haastattelukysymyksen, tein yhteenvedon haastateltavan vastauksesta tai selvensin haastateltavan käyttämää ilmausta toistamalla haastateltavan käyttämiä sanoja (Tuomi & Sarajärvi 2009, Doody & Noonan 2013).

Teemahaastatteluita suunniteltaessa päätin haastatella samoja opettajia, jotka olivat jo palauttaneet vaihtoraporttinsa, sillä heihin oli luotu jo tutkimusyhteys. Lisäksi opettajavaihdosta ja vaihtoraportin kirjoittamisesta oli kulunut kaikilla haastateltavilla yli vuosi, joten ajatukset vaihdon hyödyistä ja haitoista olivat mahdollisesti kypsyneet. Alun perin tutkimussuunnitelmassa suunnittelin tekeväni viisi teemahaastattelua. Kutsuin haastatteluun aluksi kolme niistä terveystieteiden vaihto-opettajista, jotka olivat antaneet vaihtoraportin palauttamisen yhteydessä kirjallisen suostumuksensa haastatteluun. Kaikki kolme haastatteluun pyydettyä vaihto-opettajaa suostuivat haastateltaviksi. Pyrin rakentamaan luottamusta haastateltavien vaihto-opettajien kanssa lähettämällä heille haastatteluteemat etukäteen sähköpostilla. Koska tässä tutkimuksessa teemahaastatteluiden luonne oli täydentää ja syventää vaihtoraporteista kertynyttä aineistoa, kolme haastattelua riitti täyttämään tehtävän.

Arvioin haastattelujen kestoksi noin tunnin ja kerroin sen haastateltaville, jotta haastateltava pystyi sopimaan haastatteluajankohdan (Holloway & Wheeler 2011, Doody & Noonan 2013). Haastattelu-tilanteessa huomioitiin, että haastattelu paikka oli rauhallinen. Eskola & Vastamäki (2010) kannustavat valitsemaan haastattelu paikan tarkoin ja tekemään haastattelu tilanteesta rentoutunut esimerkiksi huonekalujärjestyksellä. Sovin haastattelut tiloihin, missä oli mahdollisimman vähän häiriötekijöitä (Whiting 2008). Tein haastattelut yksilöhaastatteluina opettajien työhuoneissa tai oppilaitoksen neuvottelutiloissa, sillä ne tarjosivat paikkoina riittävästi yksityisyyttä (Eskola & Suoranta 1998, Hirsjärvi ym. 2007, Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Eskola & Vastamäki 2010, Blaxter ym. 2011). Haastattelin vaihto-opettajat huhtikuussa 2015.

Pyrin rakentamaan haastattelun aluksi luottamuksellisen yhteyden haastateltavan kanssa. Onnistuneen haastattelun edellytyksenä oli luottamus haastateltavan ja haastattelijan välillä. Luottamus mahdollisti haastattelun kehittymisen syvämmäksi keskusteluksi haastattelun edetessä. (DiCicco-Bloom & Crabtree 2006, Whiting 2008.) Haastattelijan tehtävänä haastattelussa oli luoda yhteinen pohja keskustelulle, ohjata keskustelua sekä fokusoida sitä teemoihin (Eskola & Suoranta 1998, Ruusuvoori & Tiittula 2005). Oli hyvä, että olin valmistellut haastattelua varten muutamia ”lämmittelykysymyksiä” ennen varsinaisen haastattelun aloittamista, sillä niiden avulla keskustelu käynnistyi luontevasti. Haastattelun aluksi keskustelin haastateltavan kanssa yleisistä asioista, kuten ajomatkastani haastattelu paikkaan tai säästä. Pyrin käyttämään haastatteluissa samoja sanoja kuin haastateltava. Haastateltavan käyttämien sanojen toistaminen kannusti haastateltavaa jatkamaan kertomustaan (DiCicco-Bloom & Crabtree 2006, Holloway & Wheeler 2011). Pyrin olemaan haastattelijana mahdollisimman neutraali haastattelu tilanteessa välttämällä turhaa kommentointia tai ilmehdintää. Erityisesti haastateltavan sanattomat viestit olisivat voineet johtaa siihen, että haastateltavat tulkitsevat tilannetta ja voisivat vastata niin kuin olettavat haastattelijan toivovan, joko tie-

toisesti tai tiedostamattaan (Ruusuvuori & Tiittula 2005, Tuomi & Sarajärvi 2009, Holloway & Wheeler 2011, Doody & Noonan 2013).

Haastattelut kestivät 45 minuutista 70 minuuttiin. Ennakkoon valmistelemani haastattelurunko säästi aikaa haastattelun kokonaiskestossa, sillä tutkimuksen kannalta hyödyttömän tiedon määrä oli pienehkö. Teemahaastatteluiden merkitys aineiston täydentäjänä oli tärkeämpi kuin mahdolliset ajankäyttöön liittyvät haasteet. Teemahaastatteluiden aiheuttama vaiva oli mielestäni vähäinen, sillä olin varannut niiden toteuttamiselle hyvin aikaa. Pienissä tutkimuksissa alusta asti itse toteutettu haastattelu voi olla liian työllistävä ja kallis aineistonkeruumenetelmä (Ruusuvuori & Tiittula 2005, Tuomi & Sarajärvi 2009, Holloway & Wheeler 2011, Doody & Noonan 2013).

Tallensin haastattelut äänitiedostoina omaan älypuhelimeeni. Haastatteluiden tallentaminen oli tehokasta ja rentoutti haastattelutilannetta molempien osapuolten näkökulmasta (Whiting 2008), verrattuna käsin tehtävien muistiinpanojen teosta johtuviin häiriötekijöihin. Haastattelun nauhoitukselta olin sopinut etukäteen haastatteluluvan pyytämisen yhteydessä (Eskola & Suoranta 1998, Doody & Noonan 2013). Valitsin älypuhelimien tallennusvälineeksi, sillä se oli helposti saatavilla, tutkijalle tuttu eikä se ollut herkkä haastattelun taustamelulle. Harjoittelin myös ääninäytteiden tallentamista ennen varsinaisia haastatteluita. Älypuhelin oli tallennusvälineenä myös riittävän pieni, joten sen läsnäolo haastattelussa ei ollut häiritsevää.

Litteroin itse haastattelut kirjoittamalla karkeasti haastateltavan puheen ja haastattelussa esittämäni kysymykset huomioiden siten sisällönanalyysin luonteen tässä tutkimuksessa. Haastattelutallenteiden tekstiksi kirjoittaminen auttoi minua pääsemään lähemmäksi aihetta ja löytämään keskeiset aiheet. Holloway & Wheeler (2011) esittivät, että oli parempi, jos tutkija kirjoitti haastattelutallenteet tekstiksi itse, jotta haastattelun tärkeät aiheet tulevat huomioiduksi. Puheen taukoja tai haastattelijan satunnaisia kommentteja ei litteroitu tekstiksi, sillä niillä ei ollut merkitystä aineiston sisällönanalyysin kannalta (Ruusuvuori & Tiittula 2005, Eskola & Vastamäki 2010, Holloway & Wheeler 2011). Haastattelutallenteiden litteroiminen oli haastavaa kuten DiCicco-Bloom & Crabtree (2006) kuvaavatkin, sillä haastateltavat puhuivat usein nopeasti ja puheesta oli vaikea erottaa lausekokonaisuuksia. Litteroin haastattelutallenteet muutaman päivän sisällä haastattelusta, joten muistin haastattelun aiheiden asiayhteydet.

4.5 Tutkimusaineiston induktiivinen sisällönanalyysi

Analysoin tämän tutkimuksen tutkimusaineiston laadullisin menetelmin käyttäen induktiivista sisällönanalyysiä. Tutkimusaineiston pieni koko mahdollisti vaihto-opettajien kokemusten syvällisen tarkastelun (Eskola & Suoranta 1998). Analysoin aineiston ilman teoreettisia etukäteisolettamuksia (Eskola & Suoranta 1998). Pyrin luomaan aineistosta teoreettisen kokonaisuuden. Lincoln & Guba (1989) määrittelivät induktiivisen sisällönanalyysin olleen prosessi, minkä tarkoituksena oli järkevöittää kerättyä aineistoa. Alkuperäiset tutkimuskysymykset olivat mitä-muotoa (mitkä olivat opettajavaihdon haitat ja mitkä olivat opettajavaihdon hyödyt). Tarkensin tutkimuskysymyksiä tutkimuksen edetessä. Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä ohjasivat tässä tutkimuksessa vahvasti tutkimuskysymykset, mutta myös tutkimusasetelma ja metodologiset valinnat (Tuomi & Sarajärvi 2009, Laitinen 2010).

Induktiivisen sisällönanalyysin aluksi luin vaihtoraportit läpi useaan kertaan kokonaiskuvan hahmottamiseksi ja alleviivasin niistä tutkimuskysymysten kannalta oleelliset alkuperäisilmaukset. Tässä tutkimuksessa alkuperäisilmaukset olivat asiakokonaisuuksia, mitaltaan lauseenosia, lauseita tai useita lauseita. Koodasin alkuperäisilmaukset ja kirjoitin ne tietokoneelle excel-taulukon jättäen niistä pois tunnistettavat nimet. Pelkistin vaihtoraporteista löytyneet alkuperäisilmaukset. Pelkistykset kuvasivat mahdollisimman hyvin alun perin tarkoitettua ilmausta (Lincoln & Guba 1989). Tyypittelin pelkistyyksiä alustavasti keskeisiin aiheisiin samankaltaisten ilmauksien avulla.

Kun olin haastattelujen jälkeen litteroinut teemahaastatteluiden tekstin (Eskola & Suoranta 1998), luin vaihtoraportteja ja haastattelutekstejä toistuvasti läpi. Kuten vaihtoraporteista, poimin myös haastatteluteksteistä alkuperäisilmaukset ja pelkistin ne. Sillä, oliko tutkimustieto alun perin vaihtoraportista vai teemahaastattelusta, ei ollut enää analyysivaiheessa merkitystä, vaan yhdistin kahden aineistonkeruumenetelmän aineistot yhdeksi tiedostoksi. Ryhmittelin koko tutkimusaineiston samankaltaiset pelkistykset alustavasti alaluokiksi (Lincoln & Guba 1989), mitkä abstrahoin edelleen yläluokiksi. Kuten Eskola & Suoranta (1998) toteavatkin, ensimmäinen analyysi ei ollut viimeinen. Tämän tutkimuksen analyysivaiheessa tutkimuskysymyksiä muokattiin vielä vastaamaan aineiston kertomaa ja pelkistyyksiä ryhmiteltiin useasti uudelleen.

Pyrin löytämään puhtaita ilmaisuja aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä, mutta se oli haastavaa, sillä minulla oli käytössäni tietynlaisia käsitteitä, olin asettanut tietynlaisen tutkimusasetelman ja käyttänyt tietynlaisia tutkimusmenetelmiä. Induktiivista sisällönanalyysiä kritisoidaankin aineistonanalyysimenetelmänä liiallisesta tutkijan tulkintaan sidoksissa olevasta subjektiivisuudesta (Lincoln

& Guba 1989, Tuomi & Sarajärvi 2009). Pidin päiväkirjaa koko tutkimusprosessin ajan erottaakseni omat ajatukseni tutkimusaineistosta. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä oli tärkeä havainnoida, milloin omat ennakkoajatukset vaikuttivat aineiston käsittelyyn (Tuomi & Sarajärvi 2009). Subjektivisuuden vähentämiseksi tarjosin lisäksi analyysini tiedeyhteisön arvioitavaksi. Esittelin analyysivaihetta ohjaajille ja maisteriopiskelijoille Tampereen yliopistossa keväällä 2015. Esittelin tutkimuksen alustavat tulokset graduseminaarissa syyskuussa 2015, minkä jälkeen muokkasin tutkimuskysymykset ja analyysin lopulliseen muotoonsa.

Tässä tutkimuksessa analysoin tutkimusaineistoa kahden tutkimuskysymyksen mukaan. Tarkistin alkuperäisilmausten pelkistykset (reduointi) vastaamaan lopullisiin tutkimuskysymyksiin. Ryhmittelin pelkistykset (klusterointi) samankaltaisten ilmaisujen mukaan alaluokiksi. (Lincoln & Guba 1989, Vaismoradi ym. 2013.) Nimesin alaluokat kaikkia sen pelkistyksiä kuvaavalla nimellä. Tuomi & Sarajärvi (2009) pitivät ryhmittelyä analyysin kannalta keskeisenä, sillä tutkijan tekemät päätökset omaan tulkintaansa perustuen antoivat suunnan syntyville tuloksille. Yhdistelin saman sisältöiset alaluokat ja abstrahoin ne yläluokiksi (Taulukko 1). Analyysiä tehdessäni palasin toistuvasti aiempiin analyysivaiheisiin.

Tässä tutkimuksessa tavoitteena oli kuvata opettajavaihdon sisältöä ja sen hyötyjä mahdollisimman todenmukaisesti kadottamatta mitään oleellista (Hsieh & Shannon 2005, Elo & Kyngäs 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Polit & Beck 2012, Elo, Kääriäinen, Kanste, Pölkki, Utriainen & Kyngäs 2014). Jätin erisnimet mainitsematta kokonaan, sillä ne eivät tuoneet lisäinfoa aineistoon kokonaisuutena. Minulla oli tutkijana valta päättää, mitä tietoa toin esiin ilman, että loukkasin tiedonantajien anonymiteettia (Holloway & Wheeler 2011). Analysoin vaihto-opettajien vaihtoraporteissa mainitsemat opettajavaihdon tavoitteet toteutuneina sisältöinä, sillä kaikki vaihto-opettajat kertoivat asetettujen tavoitteiden toteutuneen. Kuvasin tutkimustulokset alaluokkien ja yläluokkien avulla. Tavoittelin tiedon saturoitumista eli kylläntymistä tutkimusaineiston riittävyden takaamiseksi. Tässä tutkimuksessa en voinut arvioida aineiston saturoitumista, sillä vaihtoraportteja palautui määräjassa vain tietty määrä eikä annettu lisäviikko tutkimukseen osallistumiselle tuonut lisäpalautuksia. Aineisto olisi saturoitunut, kun tutkimusaineisto ei enää tuonut esiin uutta tietoa tutkimuskysymyksestä (Eskola & Suoranta 1998, Tuomi & Sarajärvi 2009, Polit & Beck 2012).

TAULUKKO 1. Esimerkki tutkimusaineiston induktiivisesta sisällönanalyysistä

ALKUPERÄISILMAUS	PELKISTYS	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
R3.13a Opetin 8 tuntia aihetta ja esittelin koulutustamme 1 tunnin. <u>Aihe oli vastaanottavan oppilaitoksen toivoma.</u>	Vastaanotteen oppilaitoksen toivomasta aiheesta opettamista		
H1.2 ...itse asiassa aika paljon <u>mun opettajavaihdot on ollut tilausvaihtoja, mä meen opettaa jonkun tietyn---</u> . H2.31a Niin tuota just X:sta, ku ne tiesi, et <u>mulla on tiettyä asian-tuntemusta, niin tavallaan niinku tilasi sen opetuksen.</u>	Ennakkoon tilatusta aiheesta opettamista		
H2.12b--- ne tekee semmosen ohjelman, et minä päivänä sulla mitäkin on. <u>Jos mä oon vaik toivonut</u> , et mä pääsen laboratoriossa tai jossain, <u>ni ne järjestää sen siellä---</u>	Omien toiveiden huomioimista		
H1.39 ---ni semmonen, et <u>mitä sä toivot</u> , et se mihin sä menet, <u>et siel vastaanottavas on jo selkee tieto siitä, että kuka, mitä, miten, mitä tää tarkoittaa.</u> H1.29b <u>Sä voit opettajan ilmoittaa, et nää on ne sun opetusalueet</u> , ja näitä mä opetan ja vastapuoli sit järjestää se ohjelman. Sä niinku kerrot sen, mitä sä opetat ja ne reunaehdot, ---. H3.20a --- <u>pitää jotenkin tuoda se itse, et ei heillä siellä mitään oo tarjota. Et kyl ne olettaa, et kuka tulee vaihtoon, ni sillä on joku spesialiteetti, mitä hän...</u> H1.14e ---myöskin se, että näkee, mitä muualla on meille <u>tarjota</u> , joka paikassa on jotakin ja myöskin se, että <u>mitä meillä on</u> . Molemmat puolet.	Oman osaamisen esiintuomista		
H1.28c Ja sitte, et jos se vastapuoli on sellaine, et siel on se kansainvälisyys vielä hyvin lapsen kengissä, tai ei oo vielä kauheesti ollu tämmöstä vaihtotoimintaa, ni sielläkään ei oikein tiedetä, mitä kaikkee se vois olla. Eli mitä se ohjelma jää epäselväks ja <u>hekään ei aina tiedä, miten he vois hyödyntää sitä opettajaa, joka sinne tulee ja ---.</u>	Oman osaamisen hyödyntämisen vaikeutta	Oman olemassa olevan osaamisen hyödyntämistä	Vaihto-opettajana toimimista
R6.6b <u>Olin opettanut saman sisällön oppilaitoksessamme opiskelijoillemme</u> , joten oli melko helppoa valmistella oma Powerpointesitys englanniksi. R7.1b [Tavoitteet ovat vastaanottavan] oppilaitoksen oppimisympäristöihin tutustuminen, erityisesti simulaatioympäristöt, <u>näyttöön perustuvan toiminnan ja hoitotyön opetus</u> [kohdemaassa], tietojen vaihto kriittisesti sairaan potilaan hoidosta, hoitopoluista ja laadunarvioinnista. H2.32a Koska se aihe, mikä oli, se sitte kuitenkin oli, ku mä tiedän, että <u>minä hallitsen sen jutun...</u>	Tutusta aiheesta luennoimista		
R2.7a [vaihdon sisältönä oli] <u>Luentoja ja workshop opiskelijoille suomalaisesta diabeteksen ehkäisemishohjelmasta ja sen käyttämisestä terveydenhuollossa.</u> Aiheeseen kuului luento, minkä jälkeen opiskelijat tekivät toisilleen diabetesriskitestin.	Suomalaisen käytännön osaamisen opettamista		
R2.7b [vaihdon sisältönä oli] <u>Luentoja ja workshop opiskelijoille suomalaisesta diabeteksen ehkäisemishohjelmasta ja sen käyttämisestä terveydenhuollossa.</u> Aiheeseen kuului luento, minkä jälkeen <u>opiskelijat tekivät toisilleen diabetesriskitestin.</u> H3.2b --- konkreettisesti tyyliin <u>opetin niitä tekemään riskitestin</u> ja mitattiin vyötärönpyöryksiä, opiskelijat ja tuota no se oli... ja <u>sit käytiin sitä Suomen ohjelmaa</u> ja mä sit kyselin, et minkälaisia heillä on ja.	Suomalaisen käytännön osaamisen opettamista käytännön harjoituksissa		
H2.32b Koska se aihe, mikä oli, se sitte kuitenkin oli, ku mä tiedän, että minä hallitsen sen jutun ja sitte tavallaan <u>miten meillä Suomessa on organisoitu tällaiset asiat, ni pääsin kertomaan siitä.</u> R5.12d <u>Suomessa käytämme perinteistä menetelmää. Kerroin heille ulkoisesta laadunvarmistamisesta, ...Suomessa.</u>	Suomalaisesta työskentelytavasta kertomista		
H3.29 <u>Sit kielipulmat on sellanen sit selvästi, jonkunlainen kielitaito</u> , mut ei taas siihenkään saa olla semmonen et perfect in English, ---.	Kohtalaisen kielitaidon tarpeellisuutta		

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kansainvälisen opettajavaihdon sisältö ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kuvaamana

Kansainvälinen opettajavaihto sisälsi **kansainvälisen toiminnan toteuttamista, erilaisiin toimintatapoihin tutustumista ja vaihto-opettajana toimimista** (Liite 5).

5.1.1 Oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan toteuttaminen

Kansainvälisen toiminnan toteuttaminen sisälsi ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien (vaihto-opettajien) kuvaamana *vaihdon sujuvaa valmistelemista, vaihdon työlästä valmistelemista, vaihtorakenteen arvioimista ja kansainvälisen yhteistyön toteuttamista*.

Vaihdon sujuva valmisteleminen tarkoitti vaihto-opettajien kuvaamana kokemusta vaihtoon pääsemisen helppoudesta, sillä omassa oppilaitoksessa ja koulutusohjelmassa oli vaihtomahdollisuuksiin nähden vain vähän innokkaita kansainväliseen vaihtoon lähtijöitä. Vaihdon sujuvaan valmisteluun vaikuttivat vaihtosuunnitelman saaminen etukäteen ja ajoissa ennen vaihtoon lähtemistä. Vaihtoa valmistellessa kaivattiin apua vaihtosuunnitelman yhdessä tekemiseen ja käytännön järjestelyihin. Myös yhtä aikaa vaihtoon lähtevä kollega helpotti vaihdon aikana annettavan opetuksen suunnittelua. Luentojen valmistelemista helpottivat tiedon saaminen opetettavan kurssin sisällöstä ja kurssikirjoista etukäteen ja aiemmin käytetyn opetusmateriaalin saaminen etukäteen. Useasti vaihdossa olleella opettajalla oli kertynyt kokemusta vaihdon valmistelusta, mikä mahdollisti vaihdon ajankohdan järjestämisen itse. Vaihto-opettajat kokivat tärkeäksi, että vaihdon suunnittelu oli sujuvaa sekä omassa oppilaitoksessa että vastaanottavassa oppilaitoksessa.

”Mut toisaalta esimerkiksi silleen ainakin niinku meidän organisaatiossa tai meidän koulutuksessa niin harva on ollut sellainen, joka olis hirveen innokas lähtemään kv-vaihtoihin. Ja sen takia itekin, kun oon hakenut kahta vaihtoa per vuosi, ni mä olen sen saanut.”

Vaihdon työläs valmisteleminen tarkoitti vaihto-opettajien kokemusta liian vaikeista vaihdon järjestelyistä, mikä saattoi vähentää myös vaihtoon lähtijöiden määrää. Vaihto-opettajat pitivät vaihdolle asetettuja rajoja liian tiukkoina. Valmistavan kielituen puuttuminen koettiin lisäävän vaihdon valmistelutyötä, sillä vierasta kieltä joutui harjoittelemaan omatoimisesti etukäteen. Ajan järjestä-

minen vaihdolle koettiin vaikeana. Vaihdon ajankohtaa joutui suunnittelemaan tarkkaan ja ennakkoimaan mahdollista tulevaa vaihtoa. Nopealla aikataululla vaihtoon lähteminen olikin vaikeaa. Vaihtojen hakuaika koettiin liian lyhyeksi, minkä ratkaisuksi ehdotettiin vaihtojen hakuajan muuttamista jatkuvaksi. Ennakoinnista huolimatta vaihtoaika saattoi osoittautua huonoksi, jos vastaanottavassa oppilaitoksessa oli periodi vaihtumassa. Tällöin moni opetuskokonaisuus oli jo päättymässä.

Vaihtosuunnitelman saaminen liian myöhään koettiin ikäväksi. Vaihtosuunnitelman puuttuminen kokonaan aiheutti tietämättömyyttä vaihdon sisällöstä. Suunnitteluvaiheessa yhteistyöhenkilöä ei aina oltu nimetty vastaanottavassa oppilaitoksessa, mikä vaikeutti vaihtosuunnitelman tekemistä. Yhteyshenkilön puuttuminen aiheutti sen, että vaihdon suunnitteleminen oli vaikeaa. Suunnittelmattomuus aiheutti turhautumista. Vaihto-opettajat kokivat työläänä vaihtosuunnitelman muuttamisen, kun se oli kertaalleen jo tehty. Kansainvälisessä opettajavaihdossa olleet ammattikorkeakoulun terveysalan opettajat kokivat, että vaihtoa varten resursoitu aika oli riittämätöntä. Vaihto-opettajat kuvasivat, että oma työ omassa oppilaitoksessa oli myös hoidettava, vaikka opettaja olisikin opettajavaihtoon lähtemässä. Etukäteisvalmistelut, kuten käytännön järjestelyt vaihdossa ja vaihdon aikana pidettävien luentojen valmisteleminen, veivät aikaa. Riittämätön aikaresursointi passivoi mahdollisia vaihtoon lähtijöitä, sillä vaihtoon lähteminen aiheutti lisätyötä opettajalle sekä ennen vaihtoa että vaihdon jälkeen.

”Se, ettei oo selviä sabluunoita ja siel voi tulla se olo, et miks mä olen täällä, et ei osata hyödyntää sitä, et se opettaja tulee. Silloin se hyöty vaihdosta jää tosi pieneksi ja se ei oo kiinni siitä henkilöstä, joka sinne lähtee. Kokemus latistuu.”

”Siinä saa sen 40 tuntia niin työviikossa, mut jokainen jo mennessää tietää, et ne menee konkreettisesti siihen viikkoon ja se tulee plus saman verran ennen ja jälkeen sitä hommaa. Mut se on vaivan väärä, koska se jossain kohtaa sit helpottaa, mut että, hyvinkin...”

Vaihtorakenteen arvioimiseen sisältyi vaihto-opettajien kokemus hyvästä vaihdon rakenteesta, mikä teki vaihdosta sujuvan. Vaihdon käytännön järjestelyt koettiin pääasiassa hyvin sujuviksi tai erittäin sujuviksi sekä omassa että vastaanottavassa oppilaitoksessa. Sujuvat käytännön järjestelyt koettiin olevan onnistuneen vaihdon takana. Vaihtoon lähtevät opettajat tosin odottivatkin, että käytännön järjestelyt kävisivätkin sujuvasti. Vaihdon aikana koettiin ongelmalliseksi ajan loppuminen kesken niin, ettei vaihdossa oleva opettaja ehtinyt tutustua kunnolla tiettyyn opetusmenetelmään. Mikäli vaihdolle asetetut odotukset eivät toteutuneet vaihdon aikana, opettajat arvioivat syynä olleen omien odotusten oleminen ristiriidassa vaihdon toteutuksen kanssa.

”Et on ne selkeet raamit. Et tietää, koska menee, varsinkin, jos ei oo ollut paljon. ---. Kun käytännön asiat on järjestykses, ni kyl se sitte menee ihan hyvin.”

Kansainvälisen yhteistyön toteuttaminen tarkoitti opettajavaihdon luonnetta kansainvälisen yhteistyön mahdollistavana toimintana. Ilman vaihtomahdollisuutta, kansainvälisen yhteistyön tekeminen olisi vaikeampaa. Kun oli nähnyt kasvotusten yhteistyökumppanin opettajavaihdon aikana, oli vaihto-opettajien näkemyksen mukaan yhteisten asioiden hoitaminen helpompaa. Avointa keskusteluyhteyttä tuettiin kansainvälisen yhteistyön osapuolten välillä kasvokkain tapaamisilla, mikä oli yhteistyön toteuttamisen kannalta tärkeää. Vaihto-opettajat toimivat oman oppilaitoksen edustajana opettajavaihdossa ollessaan. Vaihto-opettajat kokivat, että opettajavaihdon tavoitteista ja tuloksista tulisi keskustella nykyistä enemmän yhteistyön osapuolten yhteisen ymmärryksen syntymiseksi.

Opettajavaihto koettiin erityisen arvokkaaksi silloin, kun se oli osa pitkäkestoista, jatkuvaa yhteistyötä kahden oppilaitoksen välillä. Yksittäisten opettajavaihtojen koettiin jäävän pinnallisiksi, yksittäisen vaihto-opettajan kokemuksiksi ja tuottavan vain vähän hyötyä omalle oppilaitokselle. Sen sijaan toistuvien opettajavaihtojen toteutuminen mahdollistaa yhteistyön kehittämisen. Opettajavaihdosta tuli hedelmällisempää, kun kansainvälisen yhteistyön osapuolilla oli yhteisiä intressejä esimerkiksi opetuksen toteuttamisen suhteen. Eräät opettajavaihtoon lähteneet opettajat toimivat aktiivisesti kansainvälisissä toimissa myös opettajavaihdon ulkopuolella. Opettajat esimerkiksi toimivat opetuksen kehittämisen parissa tai omassa kansainvälisessä ammattiliitossa. Opettajavaihto mahdollisti osallistumisen näihin kansainvälisiin tapaamisiin.

”Että saa niinku niitä yhteyksiä sinne. Eli se on ihan eri asia hoitaa asioita, kun sä oot nähnyt sen henkilön ja niitä ihmisiä tapaat. Samoin se antaa mahdollisuuksia, jotenkin niinku syventää sitä kansainvälisyyteen liittyviä asioita.”

Yhteistyön kehittäminen mahdollistui opettajavaihdon aikana. Opettajavaihto mahdollisti yhteistyökumppanin luona käymisen ja yhteistyön sujuvuuden arvioimisen. Opettajavaihdon aikana käytiin neuvotteluita yhteistyön toteuttamisesta tai uuden yhteistyömuodon käynnistämiseksi. Opettajavaihdon aikana pohdittiin yhdessä tulevaisuuden linjauksia molemmissa oppilaitoksissa. Opettajavaihdon tavoitteena oli vahvistaa jo olemassa olevaa yhteistyötä luomalla keskusteluyhteyksiä vaihdon aikana tehtävien erilaisten vierailukäyntien avulla.

5.1.2 Erilaisiin toimintatapoihin tutustuminen

Erilaisiin toimintatapoihin tutustuminen sisälsi ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana *vaihtokohteen tutuksi tekemistä, käytännön työkenttään tutustumista* ja *oppilaitokseen tutustumista*.

Vaihtokohteen tutuksi tekeminen tarkoitti vaihtokaupunkiin tutustumista vaihdon aikana. Vaihtokaupunkiin tutustuttiin esimerkiksi vierailemalla kaupunginhallinnossa. Vaihto-opettajat kuvasivat tutustumisvierailujen sujuneen hyvin yhteistyökumppaneiden organisaatioissa. Opettajavaihto mahdollisti ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana erilaisissa maissa käymisen.

Käytännön työkenttään tutustuminen tarkoitti oman ammatin käytännön toimipaikoissa vierailemista ja hoitoympäristöön tutustumista. Vierailut suuntautuivat erilaisiin sairaaloihin, kuten yleisiin sairaaloihin, yksityisklinikalle tai tietyn potilasryhmän hoitoon tarkoitettuun sairaalaan. Vaihto-opettajat vierailivat erilaisissa laboratorioissa, joissa he näkivät laboratoriolaitteistoa ja erilaisia käytössä olevia tutkimusmenetelmiä. Vierailuja tehtiin kuntoutusyksikköön. Opettajavaihdon aikana vaihto-opettajat vierailivat kehityskeskuksessa, missä suunniteltiin it-palveluita tietyille potilasryhmille. Vierailujen aikana vaihto-opettajat näkivät erilaista käytännön osaamista kuin mitä Suomessa oli. Vaihto-opettajat kuvasivat, kuinka mielenkiintoista oli nähdä, miten muualla hoidetaan asioita ja miten erilaisia toimivia käytännön ratkaisuja oli olemassa. Käytännön työkenttään tutustuttiin myös vierailemalla vaihto-opiskelijoiden käytännön harjoittelupaikoissa. Erityisen tärkeäksi harjoittelupaikoissa käyminen koettiin olevan silloin, kun samassa vaihtokohteessa oli samaan aikaan oman oppilaitoksen opiskelija harjoittelussa. Harjoittelupaikoissa käytiin tutustumassa myös, mikäli harjoittelupaikan ajateltiin sopivan uudeksi vaihto-opiskelijan harjoittelupaikaksi.

” --- että siel on ihan semmoinen kuntoutusyksikkö, mis me käytiin, mis oli hyvin pitkälle, hyviä ratkaisuja, niinku arkijuttuja ja semmosia yksinkertaisia, et mitenkä tuota ei oo ees huomattu, et voisko tuonkin Suomessa...”

Oppilaitokseen tutustuminen tarkoitti tutustumista vastaanottavan oppilaitoksen organisaatioon ja annettavan opetuksen perusteisiin. Vaihto-opettajat tutustuivat opetussuunnitelmaan opettajavaihdon aikana. Vaihto-opettajat kuvasivat seuraavansa opettajavaihdon aikana muiden antamaa opetusta ja olemalla mukana sellaisilla tunneilla, joissa joku opettajakollega opetti. Tällaiseen oli harvoin mahdollisuutta oman työn puitteissa omassa oppilaitoksessa. Eräs vaihto-opettaja kertoi päässeensä osallistumaan ensiaputaitojen kertaamiseen opiskelijoiden mukana. Vaihto-opettajat kertoivat osallistuneensa opettamisen kehittämiskokoukseen vastaanottaneessa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat

kertoivat tutustuneensa koulun tiloihin ja oppimisympäristöihin. Erityisesti oppilaitoksen potilassi-
mulaatiokeskus koettiin mielenkiintoiseksi vierailukohteeksi.

*”Enimmäkseen mä olin siellä taustalla, mutta vähän kuljeskelin siellä ja jotakin, sa-
toin vähän ohjata siinä opiskelijoita.”*

5.1.3 Vaihto-opettajana toimiminen

Kansainvälisessä opettajavaihdossa **vaihto-opettajana toimiminen** sisälsi ammattikorkeakoulujen
terveysalan opettajien kuvaamana *oman olemassa olevan osaamisen hyödyntämistä, opettajana
toimimista, vaihto-opiskelijoiden asianajajana toimimista ja tunnetta oppilaitokseen kuulumises-
ta.*

Oman olemassa olevan osaamisen hyödyntäminen tarkoitti vastaanottaneen oppilaitoksen toivo-
masta aiheesta opettamista, jolloin vaihdon aikana annettava opetus oli tilattu vaihto-opettajalta.
Tällöin vastaanottavalla oppilaitoksella oli tieto jo ennen vaihdon järjestämistä vaihto-opettajan
tietyn aiheen asiantuntemuksesta. Toiveita kuultiin myös vastaanottavassa oppilaitoksessa. Vaihto-
opettajat esittämät toiveet huomioitiin vaihtosuunnitelmaa rakennettaessa. Omat toiveet tuli kuiten-
kin tuoda esiin jo hyvissä ajoin. Mikäli vastaanottava oppilaitos oli vaihto-opettajalle uusi, toivei-
den lisäksi myös oman osaamisen esiintuominen koettiin tärkeäksi vaihdon onnistumisen kannalta.
Vastaanottava oppilaitos suunnitteli vaihdon sisällön, mutta heille tiedotettiin vaihto-opettajan omat
opetusalueet. Vaihto-opettajat kokivat, että vastaanottavan oppilaitoksen oli vaikea tarjota vaihtoon
sisältöä, jos heillä ei ollut tietoa vaihtoon tulevasta opettajasta. Sen vuoksi omaa osaamista tuli tar-
jota vastaanottavan oppilaitoksen käytettäväksi. On kuitenkin huomioitava, että jos vaihto-
opettajalla oli vain vähän tehtyjä opettajavaihtoja takana, oli oman osaamisen hyödyntäminen vaih-
to-opettajien kuvaamana vaikeaa.

*”...ku ne tiesi, et mulla on tiettyä asiantuntemusta, niin tavallaan niinku tilasi sen
opetuksen.”*

Moni vaihto-opettaja oli luennoinut vaihdon aikana sellaisesta aiheesta, mitä opetti myös omassa
oppilaitoksessa. Annettujen luentojen aiheet olivat yleensä vaihto-opettajalle entuudestaan tuttuja.
Opetusta annettiin näyttöön perustuvasta toiminnasta ja hoitotyöstä. Luennoitavana aiheena saattoi
olla myös suomalaisen käytännön osaamisen opettaminen luennoilla ja käytännön harjoituksissa.
Eräs vaihto-opettaja kuvasi opettaneensa opiskelijaryhmälle ensin luennolla Suomessa käytössä
olevan diabeteksen ehkäisyohjelman ja myöhemmin opiskelijat tekivät toisille diabetesriskikartoi-

tuksen käytännön harjoituksissa. Opettajavaihdon aikana ammattikorkeakoulun opettajat kertoivat suomalaisista työskentelytavoista sekä luennoilla että käytännön vierailujen aikana. Opetus- ja vuorovaikutustilanteissa koettiin kohtalainen kielitaito tarpeelliseksi.

”...konkreettisesti tyyliin opetin niitä tekemään riskitestin ja mitattiin vyötärönrympäryksiä, opiskelijat ja tuota no se oli... ja sit käytiin sitä Suomen ohjelmaa ja mä sit kyselin, et minkälaisia heillä on ja.”

Opettajana toimiminen opettajavaihdossa tarkoitti vaihto-opettajien kuvaamana pääasiallisesti opettamista, ja sitä koettiin olevan vaihdon aikana paljon. Vaihto-opettajat pitivät luentoja, ajoittain isoillekin, jopa 60 opiskelijan opiskelijaryhmille. Joskus taas sama luento pidettiin kahdesti vaihtojakson aikana. Yhtä kaikki, varsinaista opettamista pidettiin tärkeänä kokemuksena, eikä pelkkää muiden antaman opetuksen seuraamista ei pidetty riittävänä vaihtotavoitteiden toteutumisen kannalta. Vaihto-opettajat saattoivat opettaa myös moniammatillisesti yhtä aikaa vaihdossa olevan toisen suomalaisen vaihto-opettajan kanssa. Moniammatillisessa opettamisessa opettajat olivat eri koulutusaloilta ja opettivat tunnilla omasta näkökulmastaan käsin aihetta. Kahden opettajan yhteisen luennon valmistelu vaati paljon työtä, jotta kahden opettajan ajatukset saatiin yhdistettyä hyvällä tavalla.

Opettajavaihdon aikana ohjattiin opiskelijoita paikallisen opettajan luennoilla ja opiskelijoita ohjattiin käytännön harjoituksissa yhdessä paikallisen opettajan kanssa. Opiskelijoita avustettiin valmistamaan esityksiä keskustelemalla heidän kanssaan onnistuneen esityksen tekemisestä. Opiskelijoiden suullisia esityksiä seurattiin. Vaihtojakson aikana vaihto-opettajat kävivät tapaamassa harjoittelujaksolla olevia opiskelijoita harjoittelupaikoissaan. Mikäli yhtä aikaa samassa paikassa oli vaihdossa suomalaisia opiskelijoita, vaihto-opettajat kävivät tapaamassa myös heitä. Näin vaihto-opettajat tukivat omia opiskelijoitaan myös oman vaihtojaksonsa aikana.

Kokonaisuudessaan vaihtojakson koettiin olleen usein työläs. Vastaanottava oppilaitos odotti useasti vaihdossa olleen vaihto-opettajan tulevan töihin vaihtonsa ajaksi. Työntekijää odotettiin erityisesti, jos opetus oli etukäteen tilattua. Vaihtojakson koettiin olleen myös väsyttävä, sillä vastaanottavassa oppilaitoksessa oli vieras toimintaympäristö ja työskentelytavat. Vaihto-opettajat kokivat kielivaikeuksia, sillä vaihdon aikana oli käytössä vieras kieli. Vieraan kielen koettiin muuttavan omaa toimintaa, sillä se ei ollut oma äidinkieli. Vaihto-opettajat kokivat, ettei englanniksi opettaminen sen vuoksi ollut sama asia kuin suomeksi opettaminen, mutta englanniksi opettamiseen tottui opettajavaihtojen aikana. Vieraan kielen käyttöä ei vaihto-opettajien mukaan kuitenkaan pitäisi murehtia. Englanninkielisen luennon valmisteluun löytyi apua internetistä, sillä siellä oli hyvää opetusma-

teriaalia englanniksi. Toiset vaihto-opettajista opettivat englanniksi myös omassa oppilaitoksessa, joten englannin kielen käyttäminen vaihtoajan opetuksessa tuntui luontevalta. Mikäli vaihto-opettaja opetti myös omassa oppilaitoksessa englanniksi, olikin luentoja varten usein materiaaleja jo valmiina. Niin tai näin, vaihtojakson aikana saatiin lisää kokemusta englanniksi opettamisesta.

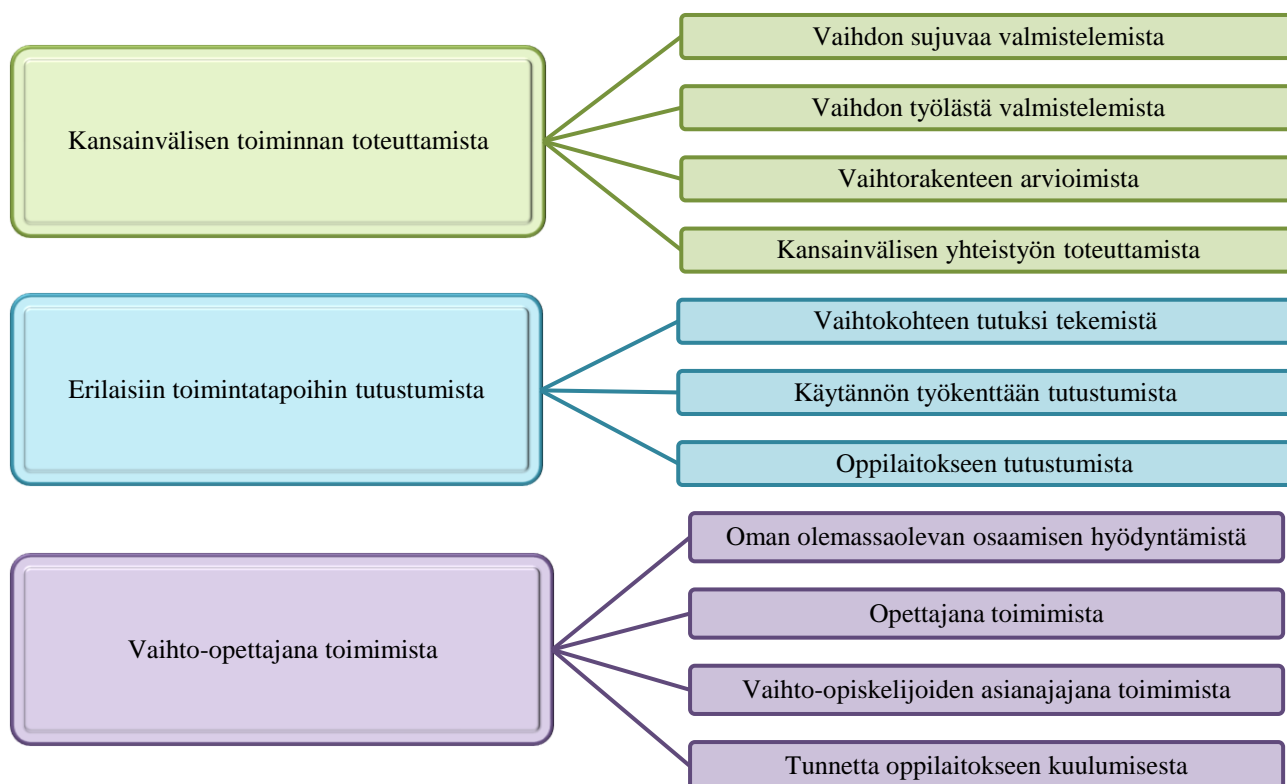
”Kieli oli uran alkuaikoina [haaste], koska sä et oo koskaan natiivi muutaku yhdellä kielellä. Ihan jo sen kanssa taistelu...---...Kyllä mä oon opettajana eri edelleen eri kielellä. Se ei oo mun oma kieli, se ei oo mun tunnekieli, joten se muuttaa.”

Vaihto-opiskelijoiden asianajajana toimimiseen sisältyi vaihto-opiskelijoiden harjoittelupaikkoihin tutustumista, jotta omaan oppilaitokseen saataisiin tietoa, minkälaisessa ympäristössä harjoittelut tapahtuvat. Vaihto-opettajat vierailivat myös mahdollisissa tulevissa opiskelijoiden harjoittelupaikoissa keräämässä tietoa harjoittelupaikoista opiskelijoita varten. Opettajavaihdon aikana vertailtiin suomalaisia ja vaihtomaan opiskelijoiden harjoittelupaikkoja. Opiskelijoiden harjoittelupaikoissa vieraileminen mahdollisti keskustelun harjoittelusta vastaavan henkilön kanssa. Vastaanottavan oppilaitoksen kanssa keskusteltiin opiskelijavaihdosta opettajakollegoiden kanssa sekä osallistuttiin opiskelijaliikkuvuutta koskeviin kokouksiin.

”Kyl mää niinku harjoittelupaikois oon käyny, mut ei siellä silleen ollu niitä opiskelijoita sillo. Että lähinnä mä tutustuin siihen, minkälaisia ne oli ja keskustelin niitten, jos siellä oli semmonen siitä harjoittelusta vastaava henkilö, ni sen kanssa.”

Tunnetta oppilaitokseen kuulumisesta sai aikaan vaihto-opettajan kyky vastata vastaanottavan oppilaitoksen odotuksiin. Vaihto-opettajilla oli toiveena, että vastaanottavalla oppilaitoksella olisi antaa aikaa. Saatu aika näkyi esimerkiksi käytännön avun saamisena, kuten opettajakollegan tarjoamana kuljetusapuna vaihtopaikkaan saapuessa ja vaihtopaikasta lähtiessä. Vaihto-opettajista oli mukavaa, että heille oli annettu aikaa, vaikka vastaanottavassa oppilaitoksessa oli lukukauden kii-reisin aika menossa. Sellaisessa oppilaitoksessa, mihin tehtiin vain vähän kansainvälisiä opettaja-vaihtoja, vaihto-opettajia huomioitiin enemmän. Pääsääntöisesti vaihtojakson aikana oli hyvä ja ystävällinen ilmapiiri. Monesta vaihto-opettajasta tuntui merkitykselliseltä, että omat luennot kuuluivat vastaanottavan oppilaitoksen opetussuunnitelmaan. Vaihto-opettajat arvioivat opiskelijoiden olevan kiinnostuneita luennosta heidän tuntiaktiivisuutensa perusteella. Annetut luennot herättivät kiinnostusta opiskelijoiden lisäksi opettajissa ja käytännön ammattilaisissa, sillä sekä opettajia että käytännön työntekijöitä osallistui vaihto-opettajan pitämille luennoille.

”Minulla oli luento (2 tuntia)---. Oli mukavaa, että paikalla oli kaksi käytännön ammattilaista ja joitain opettajia.”

KUVIO 1. Kansainvälisen opettajavaihdon saama sisältö ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kuvaamana

5.2 Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kuvaamana

Ammattikorkeakoulun terveystalojen opettajat kokivat opettajavaihdon hyödyiksi **mahdollisuuden henkilökohtaiseen kehittymiseen, mahdollisuuden oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen ja mahdollisuuden oppia erilaisuudesta** (Liite 5).

5.2.1 Mahdollisuus henkilökohtaiseen kehittymiseen

Mahdollisuus henkilökohtaiseen kehittymiseen muodostui ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kokemana *mahdollisuudesta ihmisenä kehittymiseen, mahdollisuudesta opettajana kehittymiseen ja mahdollisuudesta kansainvälisyystaitojen kehittämiseen.*

Mahdollisuus ihmisenä kehittymiseen muodostui positiivisen lisän saamisesta itselle maailmalla käymisen seurauksena, sillä vaihtoon lähteminen rohkaisi luottamaan itseensä. Vaihtojakso kasvatti luottamusta omaan pärjäämiseen ulkomailla. Oma rohkeus lisääntyi. Vaihto-opettajat kokivat opet-

tajavaihdon antavan laajemman perspektiivin kansainvälisyyden hyödyntämiseen. Kansainvälinen opettajavaihto avartaa opettajan näkökulmia. Erityisesti vaihto-opettajien näkemys maailmasta avartui. Opettajavaihtoon lähteneet huomasivat, että asioita voitiin hoitaa monella eri tavalla. Oli tärkeää nähdä, mitä erilaisia tapoja muualla maailmassa oli. Kun vaihto-opettaja oli kiinnostunut matkustamisesta ja eri kulttuureihin liittyvistä asioista, kansainvälinen opettajavaihto mahdollisti omien mielenkiinnon kohteiden toteuttamisen.

”[Vaihto voi] avartaa maailmannäkemyksiä, että mun mielestä kansainvälinen yhteistyö vaatii joustavuutta, avarakatseisuutta, ei saa olla mustavalkoinen ja myöskin se, että näkee, mitä muualla on meille tarjota, joka paikassa on jotakin ja myöskin se, että mitä meillä on.”

Mahdollisuus opettajana kehittymiseen antoi vaihto-opettajalle mahdollisuuden oppia tunnistamaan vaihdon ne tekijät, joista oma opettajarooli rakentui. Opettajavaihdon myötä vahvistui oman osaamisen arvostaminen. Vaihto-opettajat kokivat, että opettajavaihdon aikana omaa osaamista voitiin vahvistaa ja osaaminen kehittyikin vaihto-opettajien arvion mukaan pääsääntöisesti hyvin. Oma osaamista vahvistettiin esimerkiksi lukemalla oppilaitoksen kirjastosta löytynyttä käytännön kirjallisuutta. Kansainvälisen ryhmän opettaminen opettajavaihdon aikana vahvisti omaa kansainvälistä opettajuutta ja antoi rohkeutta käyttää enemmän kansainvälistä opetusmateriaalia. Omat kansainväliset opetustaidot kehittyivät opettajavaihdossa. Eräs vaihto-opettaja arvioi, että hänen nykyisessä opetustavassaan oli näkynyt, että hän oli opettanut monessa paikassa ja monenlaisia ryhmiä. Paikallisten opettajien antaman opetuksen seuraaminen antoi uusia ideoita omaan opetukseen. Myös kyvyt opetuksen kehittämiseen koettiin kehittyneen.

”No kyllä se mun mielestä niinku sitä ammatillista osaamista niinku vahvistaa. Ihan nyt niinku siihen substanssiin liittyen, mutta niinku pedagogisen kehittämisen näkökulmasta.”

Mahdollisuuden kansainvälisyystaitojen kehittämiseen muodostivat vaihto-opettajan oma aktiivinen pyrkimys tehdä kansainvälisyydestä osa arkielämää. Toisaalta vaihto-opettajat kokivat, ettei kansainvälinen opettajavaihto yksin tue kansainvälistymispyrkimyksiä, vaan kansainvälisyyden täytyi kuulua myös arkityöhön. Jos kansainvälisyyttä ei ollut omassa arkityössä, jäivät opettajavaihdon hyödyt suppeammiksi ja kohdistuivat vain vaihto-opettajaan itseensä. Opettajavaihdon aikana erilaisiin kulttuureihin tutustuminen sujui luontevasti. Erityisesti erilaisia kulttuurivaikutuksia havainnoitiin opetuksessa. Vaihto-opettajat kokivat, että erilaisen oppimisen kulttuurit vaikuttavat siihen, miten eri opiskelijat käsittelevät tietoa. Vaihto-opettajat kokivat myös, että vaihtojakso antoi heille välineitä keskustella kulttuurieroista omasta oppilaitoksesta vaihtoon lähtevien opiskelijoiden

kanssa. Vaihto-opettajat arvioivat, että heidän kulttuurinen osaamisensa karttui opettajavaihdon aikana pääsääntöisesti hyvin tai erittäin hyvin. Opettajavaihdon aikana vahvistettiin myös omaa vieraan kielen akateemista sanastoa. Siksi olikin hyvä valita opettajavaihdon kohteeksi sellainen maa, missä uskalsi kielitaitoa harjoitella.

”Kaiken kaikkiaan ihan alkuun sitä, tämmöstä luottamusta siihen, että mä pärjään kansainvälises koulutukses opettajana ja ihan kielen, silloin se oli ihan sitä akateemisen kielen hallintaa, ---. Sillon alkuun se oli ihan vaan tämän kansainvälisen ryhmän opettajana olemisen, sen kompetenssin lisäämistä, ne oli kaikki ne ensimmäiset ja alku. Ja siksi mä halusin silloin nimenomaan mieluiten englanninkieliseen maahan ---.”

”On hyvin erilaisia asioita tullu kulttuuritaustasta, että miten käsitellään asioita, mikä on aikaisempi didaktinen malli, minkä on nähnyt, että kuinka autoritaarisesta koulutusmallista tulee. Meidän pohjoismainen malli on kuitenkin aika erilainen kuin vaikka jo Etelä- tai Itä-Euroopas jo, eikä tarvi mennä ku Keski-Eurooppaan, ni ollaan jo erilais kulttuuris. Se kulttuuritaustat ja, enkä puhu vain henkilökulttuurista, vaan miten on tottuneet, et miten koulua käydään ja opiskellaan.”

5.2.2 Mahdollisuus oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen

Mahdollisuuteen oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamisessa sisältyivät ***vaihtotavoitteiden merkityksellisiksi kokemuksiksi muuttumisen, oman oppilaitoksen osaamisen kehittämisen, oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan kehittämisen, kansainvälisen yhteistyön kehittämisen ja verkostoitumisen*** hyödyt.

Vaihtotavoitteiden merkityksellisiksi kokemuksiksi muuttuminen tarkoitti vaihtotavoitteiden asettamista vaihdon suunnitteluvaiheessa, jotta opettajavaihdolla olisi selkeä tarkoitus. Vaihtotavoitteiden asettaminen oli haastavaa, jos vastaanottavalla oppilaitoksella oli vain vähän kokemusta vaihtotoiminnasta. Vaihto-opettajat kokivat, ettei opettajavaihto voinut olla vain uusien asioiden ihmettelystä, vaan opettajavaihto tuli toteuttaa suunnitelmallisesti. Opettajavaihdosta saatu hyöty riippui opettajavaihdolle asetetuista tavoitteista. Osassa vaihtoraporttipohjia oli olettamus, että vaihtotavoitteet pitäisi kytkeä oman oppilaitoksen strategiaan. Vaihto-opettajat kokivat ilmeisesti sen vuoksi, etteivät tavoitteet olleet vain henkilökohtaisia, vaan myös oppilaitosta hyödyttäviä. Vaihto-opettajat pyrkivät asettamaan vaihtotavoitteet oppilaitoksen strategian mukaisesti. Jos oman oppilaitoksen kansainvälisyysstrategialle oli asetettu selkeät tavoitteet, oli myös opettajavaihdon tavoitteiden asettaminen helpompaa. Vaihto-opettajat kuvasivat, että mikäli opettajavaihtoa ei suunniteltu hyvin, opettajavaihdon hyödyt jäivät vähäisemmiksi ja vaihtokokemus latistui. Vaihto-opettajat kokivat, että opettajavaihdossa täytyi olla jatkuvuutta, sillä yksittäinen opettajavaihto tuotti vain vähän hyö-

tyjä. Opettajavaihdossa tuli olla jatkuvuutta sekä oppilaitosten välillä tehtävän yhteistyön suhteen, että yhden vaihto-opettajan tekemillä toistuvilla opettajavaihdolla. Yksittäin tehtävä opettajavaihto jäi todennäköisemmin vain irralliseksi tapahtumaksi, erityisesti, jos vaihto-opettaja ei ollut kohdannut omassa työssään kansainvälisyyttä.

”Ja sitte se tavoite, et vaihdolla on selkee tarkoitus, mitä varten. Ja se on eri ihmisillä eri. Jos sä todella et oo ennen ollut, ni se tavoite ei voi olla sama kuin sillä, joka on ollut paljon. Et sen pitää muokkautuu ja kehittyä se, et se ei voi olla samanlaista koko ajan.”

Oman oppilaitoksen osaamisen kehittäminen sisälsi opettajavaihdon aikana sen havainnoimisen, mitä muualla oli tarjota omalle oppilaitokselle ja vaihto-opettajalle. Opettajavaihdon aikana opittuja asioita voitiin hyödyntää omassa oppilaitoksessa. Opettajavaihdon aikana kehittyi taito tunnistaa oman koulutusohjelman osaaminen.

”...ehkä semmonen itseluottamus ja se, että nyt sitte tietysti viime vuosina enemmän se, et meillä on aika paljon annettavaa ja me osataan aika paljon. Et se semmonen meidän oman identiteetin vahvistuminen. Puhun nyt koulutusohjelmasta, en vain itsestäni.”

Oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan kehittäminen tarkoitti, että opettajavaihto antoi keinoja kehittää oman kansainvälisyysyksikön toimintaa onnistuneesti. Opettajavaihto lisäsi kansainvälisyyttä omassa oppilaitoksessa entisestään, minkä vuoksi opettajavaihdon mahdollisuus koettiin rikkautena ja onnistuneena toimintamuotona. Vaihto-opettajat kokivat tärkeäksi, että oppilaitoksen kannalta tarpeellisen strategisen partnerin kanssa tehtävää yhteistyötä painotetaan. Vaihdon jälkeisiä keskustelumahdollisuuksia oli tarpeellista kehittää omassa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat toivoivat enemmän keskustelua omassa oppilaitoksessa vaihdon jälkeen. Tehdyistä vaihdoista voitaisiin keskustella enemmän esimerkiksi koulutusohjelmien tiimeissä. Vaihto-opettajat toivoivat keskustelua opettajavaihdon aikana syntyneistä oppimiskokemuksista ja näiden kokemusten hyödyntämisestä omassa oppilaitoksessa. Vaihdon aikana syntynyttä osaamista voitaisiin hyödyntää tuomalla koulutusohjelmalle tietoa tehdyistä vaihdoista. Vaihto-opettajat toivoivat myös vaihtoa koskevan tiedottamisen kehittämistä. Vaihtokohteista kertyneen tiedon ja kokemusten saaminen kaikkien saataville vaatii vielä vaihto-opettajien mukaan kehittämistä. Myös vaihtomahdollisuuksien esittelyä tulisi vielä kehittää oppilaitoksissa. Vaihto-opettajat kokivat, että nykyisin liian usein opettajavaihdon hyödyt jäävät vain vaihto-opettajan kokemuksiksi, koska keskustelu tehdyistä opettajavaihdosta oli niin vähäistä omassa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat kokivat, että opettajavaihdosta kerrottiin mahdollisesti vain lähimmäiselle työporukalle ohimennen. Eräs vaihto-opettaja

ehdotti, että opettajavaihdon aikana opittuja hyviä käytänteitä tulisi tuoda myös muiden yksiköiden tietoon yksiköiden välistä viestintää parantamalla.

”...ni lyhyesti sille omalle porukalle kerrotaan, mutta tuota... kyllähän se on liian vähäistäkin se keskustelu siitä. Mut kyl niistä varmaan vois vielä enemmän, just et mitä me voitais oppia sieltä. Ni kyl se tulee sitte tosiaan myöhemminkin joissakin tilanteissa, et hei siel olikin silleen ja sen vois tehdä tälleen, et sitä kautta.”

Kansainvälisen yhteistyön kehittäminen tarkoitti odottamattomien hyötyjen löytymistä opettajavaihdon yhteistyötoiminnasta. Opettajavaihto mahdollisti oppilaitosten välisen yhteistyön toimintamallin kehittämisen. Kehittäminen toteutettiin opettajavaihdon aikana keskustellen. Vaihto-opettajat pitivät yhteistyön kehittämistä merkityksellisenä korkeakoulutoiminnalle. Yhteistyön toteutusta voitiin muuttaa opettajavaihdon aikana tehtyjen suunnitelmien mukaan. Yhteistyötä voitiin opettajavaihdossa tehtyjen suunnitelmien mukaan toteuttaa jatkossa monipuolisemmin. Osa vaihto-opettajista näki, että kansainvälisen toiminnan tulisi olla muutakin vaihtotoiminnan lisäksi, kuten esimerkiksi opiskelijoiden mukaan ottamista hankkeisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin. Moni vaihto-opettaja ajatteli, että tulevaisuudessa yhteisopetus oppilaitosten välillä olisi hyödyllistä. Yhteisopetusta tulisi suunnitella ja kehittää oppilaitosten välillä. Vaihto-opettajien mukaan opettajavaihtoa omassa oppilaitoksessa tulisi kehittää edelleen, kuten antamalla omassa oppilaitoksessa mahdollisuuksia opettajavaihtoon lähtemiseen. Omassa oppilaitoksessa tulisi olla yhteinen näkemys siitä, mikä on opettajavaihdon merkitys. Opettajavaihdon kehittäminen mahdollistaa monipuolisemmat hyödyt. Lisäksi opettajavaihdon sisällöstä tulisi olla neuvottelua vastaanottavan oppilaitoksen kanssa.

Opettajavaihdon aikana selvitettiin oppilaitosten välisen yhteistyön mahdollisuuksia. Tulevista yhteistöistä keskusteltiin opettajakollegoiden kanssa. Kahden oppilaitoksen välisellä ensimmäisen opetusvaihdon tarkoituksena oli keskustella opettajavaihdon toteuttamismahdollisuuksista. Opettajavaihdon aikana selvitettiin myös opiskelijavaihdon toteuttamismahdollisuuksia. Paitsi opettaja- ja opiskelijavaihtoja, myös uusia hankkeita käynnistämiseen saatiin mahdollisuus opettajavaihdon aikana. Hankkeiden saaminen omalle oppilaitokselle koettiin tärkeäksi kansainvälistymisen kannalta. Hankkeet saattoivat olla esimerkiksi kehittämishankkeita tai hankkeita, joissa opiskelijat toimisivat aktiivisina. Opettajavaihdon aikana saatua osaamista hyödynnettiin myös opettajavaihdon jälkeen kansainvälisen hankkeen käynnistämisessä. Opettajavaihdossa luotiin tulevaisuuden suunnitelmia ja etsittiin yhteisiä tulevaisuudentavoitteita kahden oppilaitoksen välillä.

”Että saa niinku niitä yhteyksiä sinne. Eli se on ihan eri asia hoitaa asioita, kun sä oot nähnyt sen henkilön ja niitä ihmisiä tapaat. Samoin se antaa mahdollisuuksia, jotenkin niinku syventää sitä kansainvälisyyteen liittyviä asioita.”

Verkostoituminen mahdollisti erilaisten ihmisten tapaamisen henkilökohtaisesti. Vaihto-opettajat tutustuivat opettajavaihdon opettajakollegoihin vastaanottavassa oppilaitoksessa. Opettajavaihdossa tehtävien vierailujen aikana vaihto-opettajat tapasivat käytännön ammattilaisia. Opettajavaihto mahdollisti osallistumisen erilaisten verkostojen kokouksiin. Opettajavaihto mahdollisti uusien hankekumppaneiden löytymisen, välillä yllättävistäkin kohtaamisista vaihdon aikana. Opettajavaihdon myötä saatiin solmittua hedelmällisiä kansainvälisiä yhteistyösuhteita. Vaihto-opettajat kokivat vaihtoaikana rakennetun kansainvälisen opettajaverkoston hyödylliseksi. Opettajavaihdon tekeminen samaan oppilaitokseen, jossa oli jo aiemmin vierailut, koettiin mukavaksi.

”--- saadaan solmittua erittäin hedelmällisiä ja hyviä kansainvälisiä suhteita, jotka tukee sitä korkeakoulutoimintaa. Eli sitä kautta voidaan kehittää erilaisia yhteistyömalleja ja muuta yhteistyötä.”

5.2.3 Mahdollisuus oppia erilaisuudesta

Mahdollisuuteen oppia erilaisuudesta sisältyi *nähdyn vaivan arvoiseksi osoittautumisen, käytännön tiedon vaihtamisen, keskustelumahdollisuuksien saamisen, opettajakollegoiden pitämästä opetuksesta oppimisen, opetuksen järjestelyihin tutustumaan pääsemisen ja oman oppilaitoksen tutuksi tekemisen* hyödyt.

Nähdyn vaivan arvoiseksi osoittautuminen kansainvälisen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti, että vaihto koettiin mielenkiintoiseksi. Vaihto-opettajat kuvasivat opettajavaihtoa pääsääntöisesti hyväksi tai erittäin hyväksi. Vaihtoaika nähtiin sujuneen hyvin eikä vaikeuksia ollut tullut vastaan. Opettajavaihtoa kuvattiin myös antoisammaksi kuin mitkä omat odotukset olivat olleet. Opettajavaihtoa varten nähty vaiva koettiin olleen vaivan arvoista. Opettajavaihto ei ollut aina ollut pelkkää opettamista, vaan sisälsi muitakin aktiviteetteja. Vaihto-opettajat kertoivat vaihdon olleen tuloksellinen, sillä vaihtosuunnitelmaan kirjatut vaihtotavoitteet saavutettiin hyvin. Opettajavaihdon nähtiin antaneen uusia kokemuksia.

”Toki varmaan sitte, jos on kauheen vähän ollu, ni sitte sellanen oma ihmettely on ihan hieno juttu. ---. Ku kyl siel sit jotain haluaa, ku aina se antaa, et niitä kokemuksia.”

Käytännön tiedon vaihtaminen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti mahdollisuutta kahden eri maan käytäntöjen vertaamiseen. Vaihto-opettajat kokivat, että opettajavaihto antoi mahdollisuuden oppia tietämään, mitä eri maissa tapahtui ja miten asiat siellä hoidettiin. Opettajavaihdon aikana vaihdettiin tietoa hoitomenetelmistä ja hoitopoluista sekä niiden laadun arvioinnista. Eräs opettaja kuvasi, kuinka oli päässyt oman luennon yhteydessä keskustelemaan sekä opettaja- että käytännön kollegoiden kanssa käytännön tutkimusmenetelmän käytöstä ja kokenut sen merkittäväksi.

”Et tuota, kyl silleen niinku musta on tärkeää ammattikorkeakoulun opettajalla tietää, myös mitä rajojen ulkopuolella tapahtuu. Osaa vähän kertoa ja tietää, et miten asiat on myös kansainvälisesti. Musta se on ihan ehdotonta.”

Keskustelumahdollisuuksien saaminen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti osaamisalueista keskustelemisen mahdollisuutta. Keskustelumahdollisuudet olivat sekä satunnaisia että järjestettyjä. Opettajavaihdon tarjoamaa mahdollisuutta keskustella muiden opettajien kanssa pidettiin oleellisena hyötynä. Opettajavaihto mahdollisti opinnoista ja koulutuksesta keskustelemisen. Opettajakollegoiden kanssa vaihto-opettajat keskustelivat opettajan työstä ja kansainvälisyydestä. Opettajakollegoiden kanssa oli keskusteluja luentojen sisällöstä. Opettajakollegoiden kanssa keskustelu auttoi löytämään oman kurssin roolin opetettavassa kokonaisuudessa.

”...mulle oli järjestetty siel, semmosen sessio semmosen tutkijaopettajan kanssa--- ja siinä me sit juteltiin joku tunnin-kolme varttia ja huomattiin, et meillähän on yhteinen intressi.”

Opettajakollegoiden pitämästä opetuksesta oppiminen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti mahdollisuutta opinnäytetyöprosessien vertailemiseen. Vaihto-opettajat huomasivat, miten erilaiset kulttuuritaustat asettivat opetukselle vaateita. Erilaisten oppimiskulttuurien koulutusmallien huomattiin vaikuttavan opiskelijoiden oppimisprosessiin. Vaihto-opettajat havainnoivat opetuksessa opiskelijoiden tukemisen keinoja omatoimiseen oppimiseen. Vaihto-opettajat tekivät havaintoja opiskelijoiden tuntiaktiivisuutta lisäävistä opetuksen keinoista. Vastaanottavassa oppilaitoksessa saatettiin käyttää erilaisia opetusvälineitä kuin omassa oppilaitoksessa. Modernin opetusvälineistön näkeminen opetuksessa koettiin kiinnostavaksi. Vaihto-opettajat kuvasivat, kuinka mielenkiintoista oli nähdä teknologian hyödyntämistä opetuksessa. Opettajakollegoiden opetuksen seuraamisen hyötynä oli havainnoida tietynlaisen opetusmenetelmän käyttöä ja oppia itselle vieraita opetusmetodeja.

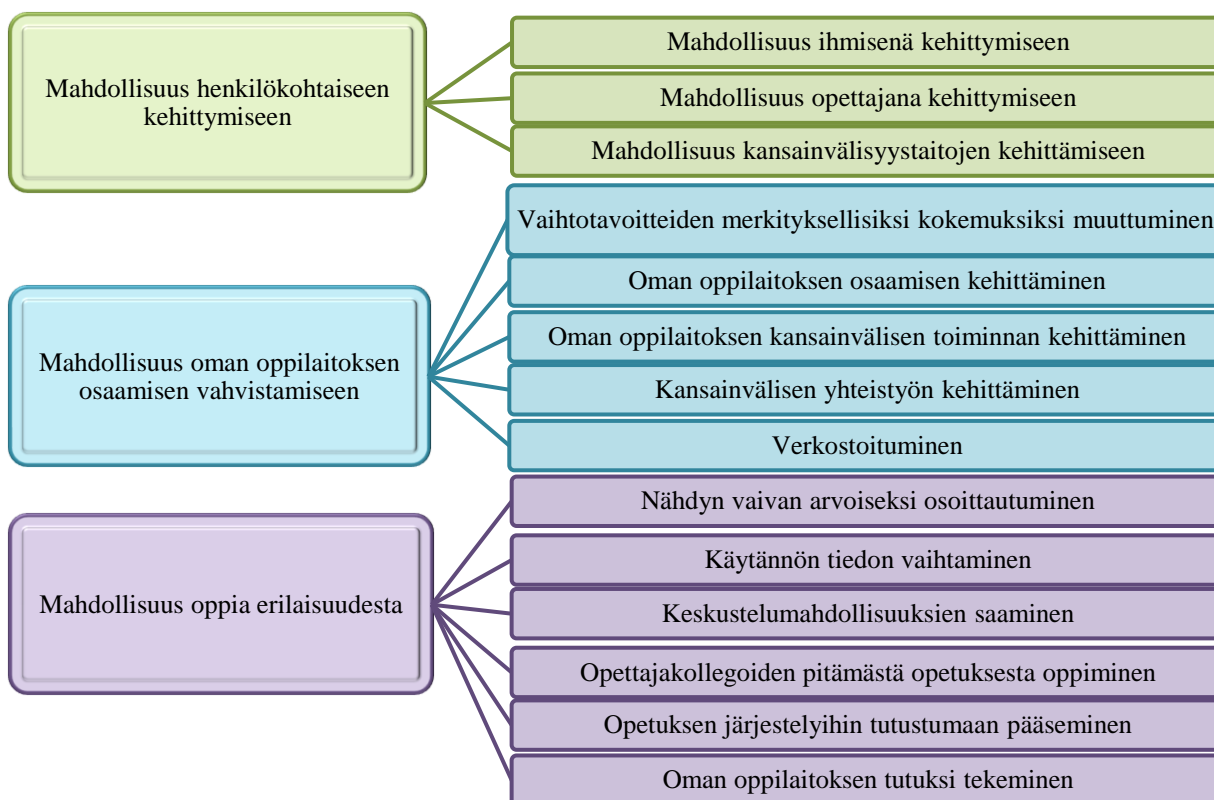
”Opiskelijoilla oli omat kännykät tai oppilaitoksen iPadit ohjeiden katsomiseen. He työskentelivät intensiivisesti ja omatoimisesti.”

”Varsinkin, jos se on sellaista, niinku semmosta menetelmää, mitä ei ite tunne, ni on hyvä että pääsee sellaista niinku seuraamaan.”

Opetuksen järjestelyihin tutustumaan pääseminen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti mahdollisuutta keskustella opetussuunnitelman eroista ja samankaltaisuuksista. Vaihto-opettajat pääsivät osallistumaan opetussuunnitelmaa koskeviin kokouksiin. Opettajavaihto antoi mahdollisuuden nähdä tietyn opetusmenetelmän käyttämistä opetussuunnitelmatasolla.

Oman oppilaitoksen tutuksi tekeminen opettajavaihdon hyötynä tarkoitti mahdollisuutta esitellä suomalaista terveysalan koulutusta vastaanottavassa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat esittelivät myös omaa oppilaitostaan. Vaihto-opettajat saivat edustaa omaa oppilaitostaan ja tuoda esiin yhteistyöhalukkuutta.

”...[oppilaitoksemme] edustaminen sujuivat hienosti. Annoimme hyvän kuvan oppilaitoksesta sekä innokkuudestamme tehdä yhteistyötä.”

KUVIO 2. Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana

6 POHDINTA

6.1 Tutkimustulosten tarkastelua

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kokemuksia kansainvälisen vaihdon sisällöstä ja saaduista hyödyistä. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tutkittua tietoa sekä oppilaitoksille ja opettajille kansainvälisen vaihdon merkityksestä osana oppilaitoksen kansainvälistymistavoitteita. Tässä tutkimuksessa vaihto-opettajien asettamat sisällölliset tavoitteet opettajavaihdolle analysoitiin opettajavaihdon toteutuneina sisältöinä, sillä yhtä vaihtoraporttia lukuun ottamatta jokaisessa vaihtoraportissa tavoitteet arvioitiin toteutuneen joko hyvin tai erittäin hyvin.

Kansainvälisen opettajavaihdon sisältö ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana

Kansainvälinen opettajavaihto sisälsi ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana kansainvälisen toiminnan toteuttamista, erilaisiin toimintatapoihin tutustumista ja vaihto-opettajana toimimista. Opettajavaihtoa pidettiin hyvänä toimintamahdollisuutena tehdä kansainvälistä yhteistyötä toisen oppilaitoksen kanssa. Opettajavaihtoon koettiin olevan helppo päästä, sillä lähtijöitä vaikutti olevan vähemmän kuin mitä oli vaihtomahdollisuuksia. Opettajavaihdon rakennetta pidettiin pääasiassa toimivana, vaikkakin joitain asioita kritisoiinkin, kuten oman oppilaitoksen asettamia rajoituksia kansainväliselle opettajavaihdolle. Nämä rajoitukset koskivat lähinnä kahden opettajan yhtäaikaista vaihtoa. Law ym. (2011) mukaan oli ilmeistä, että opettajavaihdon rakenteen täytyikin olla rakentunut hyväksi, sillä sen täytyi pystyä tarjoamaan tukea oppimiselle ja ammatilliselle kehitymiselle.

Vaihto-opettajat pyrkivät valmistautumaan opettajavaihtoon mahdollisimman hyvin. Vaihto-opettajat toivoivat tiivistä yhteydenpitoa vastaanottavan oppilaitoksen yhteyshenkilön kanssa ennen opettajavaihtoa. Tiivis yhteydenpito auttoi vaihdon suunnittelussa ja käytännön asioiden järjestämisessä. Opettajat kuvasivat, että avun saaminen matkajärjestelyissä vähensi stressin kokemista merkittävästi ja johti positiivisempiin kokemuksiin koko vaihtoajasta (Law ym. 2011). Opettajavaihdon hyvä suunnittelu mahdollisti opettajavaihdosta parhaimman hyödyn saamisen opettajan, oman ja vastaanottavan oppilaitoksen näkökulmasta. Hyvä suunnittelu teki opettajavaihdosta antoisamman ja auttoi vaihto-opettajia ymmärtämään kansainvälisen opettajavaihdon merkityksen. Law ym. (2011) tosin huomautti, kuinka välillä opettajilla tuntui sekoittuvan työn ja loman rajat. Tämä lienee

ollut seurausta suunnittelemattomuudesta. Myös Enskär ym. (2011) totesivat opettajavaihdon vaatineen henkilökohtaista ja ammatillista valmistautumista. Vähäinen valmistautuminen opettajavaihtoon asetti vaihto-opettajan stressaavaan tilanteeseen (Enskär ym. 2011). Moni vaihto-opettaja nosti esiin aikaresursseihin liittyvät ongelmat. Opettajavaihto nähtiin kuormittavana siitä aiheutuneen työmäärän vuoksi. Työmäärän vuoksi opettajavaihtoon valmistautuminen vei huomattavasti enemmän aikaa, kuin mitä on opettajavaihtoon resursoitu. Opettajavaihdon suunnittelutyötä tehtiin oman arkityön lisäksi, mikä koettiin raskaaksi. Ajankäytön uudelleen arviointi tai vaihtoon lähtevän opettajan työjärjestelyt voisivat olla opettajavaihdon seuraavat kehittämistavoitteet siitä huolimatta, että opettajavaihtoa varten nähty vaiva koettiin kaiken vaivan arvoiseksi.

Opettajavaihto koettiin olevan mahdollinen oman oppilaitoksen opetustyön sallimissa rajoissa. Vaihto-opettajat kuvasivat, että oma työ omassa oppilaitoksessa oli myös hoidettava, vaikka opettaja olisikin opettajavaihdossa. Mikäli omassa oppilaitoksessa opettajavaihtoa ei pidetty oikean työnä, vaihto-opettajat kokivat, että heidän täytyi vaihdon aikana jatkaa myös ”omaa työtään” ja liittää vaihto-ajan toiminnot osaksi oman oppilaitoksen tavoitteita. Law ym. (2011) mukaan opettajat painottivat vaihtoajan yhteyttä omaan työhön ja kokivat olleen ajallisesti vaikea lähteä vaihtoon. Law ym (2011) mukaan nämä kertoivat, että oman oppilaitoksen työtä arvostettiin vaihtoajan työtä enemmän. Aikaisemmissa tutkimuksissa oli esitetty, että onnistuneen opettajavaihdon edellytyksenä oli ollut oppilaitokselta ja yksikön johtajalta saatu tuki (Riitaoja 2007, Enskär ym. 2011, Law ym. 2011).

Opettajavaihdon yhdeksi tärkeimmäksi sisällöksi nousi yhteistyökumppanin tapaaminen kasvotusten. Huolimatta hyvistä skype-yhteyksistä ja aktiivisesta sähköpostikeskustelusta, ne eivät vaihto-opettajien mukaan korvanneet henkilökohtaista tapaamista. Kasvotusten tapaaminen konkretisoi yhteistyön tekemisen ja helpotti yhteistyön arviointia. Opettajavaihto mahdollisti kahden oppilaitoksen välisen kansainvälisen yhteistyön kehittämisen ja muuttamisen. Yhteistyön arviointi ja kehittäminen nähtiin helpommaksi kasvotusten kuin sähköisten välineiden avulla viestimisellä. Kasvotusten tapaaminen auttoi verkostoitumisessa, kuten jo aikaisemmissa tutkimuksissa on huomattu (Enskär ym. 2011). Verkostoituminen edesauttoi uusien yhteistyömahdollisuuksien kartoittamista. Opettajavaihdon jälkeen oman oppilaitoksen ja vastaanottavan oppilaitoksen tai sen yhteistyökumppanin välille saattoi rakentua uusia hanke.

Vaihto-opettajat kokivat opettajavaihdon olennaiseksi sisällöksi erilaisten vierailujen tekemisen. Vierailujen tarkoituksena oli tehdä vaihtokohde tutuksi sekä ymmärtää vastaanottavan oppilaitoksen toimintatapoja ja käytännön työn toimintakulttuuria. Myös Enskär ym. (2011) mukaan vaihto-

opettajien tutustumista vastaanottavaan oppilaitokseen ja sen koulutusohjelmaan, maan terveystalvelujärjestelmään ja kulttuuriin pidettiin tärkeänä. Vierailukäyntien aikana vaihto-opettajat kokivat tärkeäksi nähdä erilaisia toimintatapoja. Erilaisten välineiden ja menetelmien käyttö koettiin erityisen mielenkiintoiseksi. Law ym. (2011) totesi, että opettajavaihdon aikana vierailukäynneillä vaihto-opettajien huomio oli ollut kuitenkin nimenomaan käytännön toteutuksessa, ei käytännön harjoitusten ohjaamisessa. Tässä tutkimuksessa vaihto-opettajat kokivat vahvasti olevansa oman oppilaitoksen opiskelijoiden opettajia myös vaihtoaikanaan. Vaihto-opettajat ajoivat opiskelijoiden asioita opettajavaihdon aikana. Vaihto-opiskelijoita käytiin tapaamassa, mikäli heitä oli samaan aikaan vaihdossa ja tapaamiseen oli aikaa riittävästi. Lisäksi opiskelijoiden harjoittelupaikoista kerättiin vierailukäynnin aikana tietoa opiskelijoita varten. Aiemmissä tutkimustuloksissa tähän vaihto-opettajan rooliin ei ollut kiinnitetty huomiota.

Opettajavaihto mahdollisti toisen opettajan antaman opetuksen seuraamisen, mihin ei arkityössä yleensä ollut mahdollisuutta. Opettajavaihdon aikana annettu opetus toivottiin perustuvan omiin osaamisalueisiin, kuten samoihin sisältöihin, mitä vaihto-opettajat opettivat myös omassa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat toivoivat oman opetuksen kuuluvan vastaanottavan oppilaitoksen normaaliin kurssisisältöön. Opetustilanteihin haastetta toi vieraan kielen käyttö. Bosman ym. (2007) ehdottivat kielimuurin kokemisen vähentämiseksi vieraan kielen käyttöön valmistavien kieliopintojen järjestämistä vaihtoon lähteville opettajille.

Tähän tutkimukseen osallistuneet opettajat kertoivat toimivansa kansainvälisesti aktiivisina myös muutoin kuin opettajavaihdon kautta. Myös Riitaojan (2007) tutkimuksen mukaan 73 % ammattikorkeakoulun opettajista oli ollut viimeisen viiden vuoden aikana myös muilla työhön liittyvillä ulkomaanjaksoilla kuin opettajavaihdossa.

Kansainvälisen opettajavaihdon hyödyt ammattikorkeakoulun terveystalveluopettajien kuvaamana

Ammattikorkeakoulun terveystalveluopettajat kuvasivat opettajavaihdon hyödyiksi mahdollisuuden henkilökohtaiseen kehittymiseen, mahdollisuuden oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen ja mahdollisuuden oppia erilaisuudesta. Kansainvälinen opettajavaihto nähtiin tässä tutkimuksessa kaiken sitä varten nähdyn vaivan arvoiseksi, kuten myös Enskär ym. (2011) tutkimuksessaan totesi. Tähän tutkimukseen osallistuneet vaihto-opettajat esittivät runsaasti kehitysideoita sekä kansainvälisen opettajavaihdolle että oman oppilaitoksen kansainvälisyystoiminnalle. Vaihto-opettajien kehittämissuuntautuneisuus tuli esiin koko tutkimusaineistossa ja siksi kehittämissuunnitelmat raportoitiin tulosten yhteydessä.

Opettajavaihdon koettiin antaneen mahdollisuuden uusiin kokemuksiin, jotka kehittivät vaihto-opettajaa niin yksityishenkilönä kuin ammatillisestikin. Ammatillinen kehittyminen oli seurausta kokemuksesta ja keskusteluista (Law ym. 2011). Ensimmäiset opettajavaihdot vahvistivat erityisesti uskoa omaan osaamiseen ja pärjäämiseen. Opettajavaihto laajensi vaihto-opettajan perspektiiviä, kuten myös muut tutkijat olivat todenneet (Rapoort 2008, Enskär ym. 2011). Kansainväliset kokemukset kasvattivat kansainvälisyyden merkityksen ymmärtämistä ja auttoivat löytämään keinoja hyödyntää sitä (Enskär ym. 2011). Kaikki opettajavaihdosta saatu hyöty mahdollistui kuitenkin vain opettajavaihdon tavoitteiden hyvällä suunnittelulla. Vaihtotavoitteiden tuli olla oman oppilaitoksen strategian mukaisia, mutta myös henkilökohtaista kehittymistä tavoittelevia. Vaihtokokemusten kertyessä opettajavaihdon tavoitteiden tulisi vaihto-opettajien mukaan kehittyä ”ihmettelystä” kehittämiseen ja osaamisen jakamiseen. Tässä tutkimuksessa korostui, että toistuvat opettajavaihdot olivat sekä oppilaitoksen että vaihtoja tekevän vaihto-opettajan näkökulmasta hyödyllisempiä kuin yksittäisiksi jäävät vaihdot. Vaihto-opettajat kokivat erityisen hedelmällisiksi vaihdot, joissa he saivat käydä samoissa vastaanottavissa oppilaitoksissa uudelleen. Toisaalta Riitaajan (2007) tutkimuksen mukaan ammattikorkeakouluopettajat pitivät kansainvälisiä konferenssimatkoja ja yhteistyöhankkeita vielä tärkeämpinä ammatillisen kehittymisen kannalta kuin opettajavaihtoja.

Opettajavaihdossa muiden opettajien osaamisen arvostaminen ja sen johdosta muilta oppiminen koettiin hyödylliseksi. Bosman ym. (2007) nosti esiin, kuinka opettajan omasta työstä poikkeavassa opetusympäristössä toteutuvat kansainväliset opettajavaihdot tarjosivat opettajille mahdollisuuden jakaa tietoaan ja ajatuksiaan vastaanottavan oppilaitoksen kanssa. Vaihto-opettajat olivat voineet sekä saada uusia näkökulmia että jakaa omaansa (Bosman ym. 2007). Mahdollisuudet oman oppilaitoksen esittelyyn ja edustamiseen saivat vaihto-opettajat tuntemaan ylpeyttä omasta osaamisesta. Opettajavaihdon aikana opettajakollegan opetusta seuraamalla vaihto-opettajat saivat uusia ideoita omaan opetukseensa. Silloin, kun vaihto-opettaja opetti itse, hän sai kokemusta vieraalla kielellä opettamisesta, kansainvälisten opiskelijaryhmin opettamisesta sekä eri oppimiskulttuureiden vaikutuksesta opetukseen. Muiden osaamisen näkemisellä voitiin kehittää omia toimintatapoja opetuksessa. Opettajavaihdon kokemuksia hyödynnettiin opetuksen kehittämisessä myös aiemman tutkimuksen mukaan (Riitaoja 2007). Muiden osaamista verrattiin omaan ja oman oppilaitoksen osaamiseen ja opittiin arvostamaan niitä. Erilaiset keskustelumahdollisuudet koettiin tärkeiksi osaamisen jakamisen kannalta. Osaamista jaettiin opetuksen lisäksi myös käytännön kliinisistä taidoista. Ammattikorkeakoulun terveystieteiden opettajilla oli hyvin vahvana oman käytännön ammatillaisen identiteetti, vaikka olisikin ollut jo pitkään opetustyössä. Olihan opetus ammattikorkeakouluissa käytännön

kanssa tiiviissä yhteydessä mm. työharjoitteluiden osalta. Tässä tutkimuksessa opettajan osaamisen jakamisen lisäksi vahvana näkyikin halu oppia myös kliinisestä käytännön työstä. Myös Law ym. (2011) oli tehnyt tutkimuksessaan samankaltaisen huomion. Kaikki vaihto-opettajat eivät olleet nähneet ensisijaiseksi identiteetti-rooliin opettajaa, vaan kouluttajan, kliinisen ammattilaisen tai näiden roolien yhdistelmän (Law 2011).

Opettajavaihdossa saatuja kokemuksia haluttiin tuoda omaan oppilaitokseen. Kuitenkin vaihto-opettajat kokivat, että tiedon, kokemusten ja osaamisen jakaminen jäi liian vähäiseksi omassa oppilaitoksessa. Useimmiten tehdystä opettajavaihdosta puhuttiin vain ohimennen lyhyesti tai jälkikäteen satunnaisessa tilanteessa. Vaihto-opettajat toivoivat parempaa vaihdon valmistelua ja rakentavampaa vaihdon jälkeistä jaksoa, jotta vaihtoajan kokemuksista saisi enemmän irti ammatillisen kehittymisen kannalta (Law ym. 2011). Opettajavaihdon kokemuksista raportoitiin Riitaojan (2007) mukaan useimmiten jollekin, yleisimmin kirjallisesti kuin suullisesti. Ammattikorkeakoulun opettajat raportoivat yleisimmin omalle esimiehelleen ja lähimmälle työporukalleen. Silti liki puolet Riitaojan (2007) tutkimuksen ammattikorkeakouluopettajista ei ollut kertonut kokemuksistaan edes lähimmille kollegoilleen eikä noin puolet vaihto-opettajista ollut kertonut vaihtokokemuksistaan opiskelijoilleen. Bosman (2007) kannusti, että vaihto-opettajien tulisi jakaa vielä avoimemmin opettajavaihdon aikana saamia kokemuksia opiskelijoidensa kanssa. Erityisen tärkeää kansainvälisistä kokemuksista kuuleminen olisi niille opiskelijoille, joilla itsellään ei ollut mahdollisuutta lähteä kansainväliseen vaihtoon (Bosman 2007). Riitaoja (2007) huomautti, että olisi tarpeellista arvioida oppilaitosten sisäisiä keskustelumahdollisuuksia ja – käytäntöjä. Riitaojan tutkimuksen mukaan lähityöympäristöllä ja esimiehen toiminnalla oli suuri merkitys tiedon kulkemisessa (Riitaoja 2007).

Vaihto-opettajat toivoivat opettajavaihdon toteutuksen jatkuvaa kehittämistä. Opettajavaihdon mahdollisuuksien esiintuominen nähtiin tärkeänä omassa oppilaitoksessa. Vaihto-opettajat kokivat tärkeäksi, että omassa oppilaitoksessa oli yhteinen näkemys opettajavaihdon merkityksestä. Kun merkitys tunnustetaan, opettajavaihdon mahdollisuudet ja hyödyt voisivat monipuolistua.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Tätä tutkielmaa tehdessä pyrittiin eettisesti hyvään tutkimukseen ja se toteutettiin noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä Suomen akatemian tutkimuseettisten ohjeiden mukaan. Tässä tutkimuksessa huomioitiin tutkimuseettiset näkökohdat. (TENK 2009.) Eettisissä ratkaisuisissa huomioitiin seuraus- ja velvollisuuseettiset kysymykset ja pyrittiin tekemään hyviä tutkimuseettisiä ratkaisuja. Tutkielmaa tehdessä pyrittiin olemaan tutkijana rehellinen ja avoin, sekä huolellinen ja tarkka. Tutkimus

suunniteltiin, toteutettiin ja raportointiin tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaan. Valitut tiedonhankinta- tutkimus- ja raportointimenetelmät olivat tieteellisen tutkimuksen eettisten kriteerien mukaisia. (Clarkeburn & Mustajoki 2007, Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Holloway & Wheeler 2011.) Tutkimusaiheen valinnassa ja toteutuksessa huomioitiin eettiset periaatteet. Tutkielman aiheen valintaa tehdessä oltiin yhteydessä niin opettajavaihdosta tietoa keräävään ja tutkivaan CIMO:on kuin tutkielman ohjaajaan yliopistolla. Aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia selailtiin (Clarkeburn & Mustajoki 2007). Tässä tutkielmassa pyrittiin etenemään johdonmukaisesti tutkielman suunnittelemisesta raportointiin. Tutkielmaa tehdessä pyrittiin sisäiseen johdonmukaisuuteen, kuten argumenttien perusteluun hyviä lähteitä käyttäen (Tuomi & Sarajärvi 2009).

Lähdekirjallisuutta käytettiin eettisesti oikein, kuten viitattiin silloin alkuperäiseen lähteeseen, kun sille oli tarve. Lähdekirjallisuutta käytettiin asetetun väitteen todistamiseen tai kritiikin esittämiseen (Alasuutari 2011). Lähdekirjallisuuden valinnassa pyrittiin hakemaan mahdollisimman lähellä tutkimusasetelmaa olevaa kirjallisuutta. Lähteenä käytetyissä artikkeleissa käytettiin mahdollisimman uutta tutkimusmateriaalia, mutta lähteenä käytetyissä teoksissa käytettiin myös vanhempaa kirjallisuutta, esim. Lincoln & Guba (1989).

Tämän tutkielman tutkimusaihe käsitteli tutkimukseen osallistuvien henkilökohtaisia kokemuksia. Tutkimussuunnitelma tehtiin huolellisesti tätä tutkimusta varten ja tarvittavat tutkimusluvut selvitettiin tutkimusta suunniteltaessa. Tutkimussuunnitelmaan kirjattiin tutkijan ja tutkimuksen asema sekä aineiston säilytykseen liittyvät ratkaisut (TENK 2009). Tutkimukseen osallistuviin vaihtopettajiin liittyvissä ratkaisuissa pyrittiin eettisyyteen (Eskola & Suoranta 1998, Tuomi & Sarajärvi 2009). Eettisen toimikunnan lausuntoa ei tätä tutkielmaa varten tarvittu, sillä tutkimusaihe tai -asetelma eivät kuulu erityisen eettisen ennakkoarvioinnin piiriin. Tutkimuksen tiedonantajiin liittyvät eettiset päätökset huomioitiin tutkimuksessa. Tutkimuksen tiedonantajat olivat täysi-ikäisiä ja ymmärsivät tutkimukseen osallistumisen merkityksen ja tarkoituksen. Tässä tutkimuksessa tarvittiin tutkimuslupa tutkimukseen osallistuvilta ammattikorkeakoululta, koska tässä tutkielmassa haastateltiin julkisyhteisön jäseniä (Tiittula & Ruusuvoori 2005). Tutkimukseen tarvittavat tutkimusluvut pyydettiin neljältä tutkimukseen osallistuvalla ammattikorkeakoululta kirjallisena. Vaihdossa olleet ammattikorkeakoulun terveystalon opettajat tavoitettiin tutkimuskirjeen avulla oppilaitoksen sähköpostijärjestelmän kautta. Tutkimuskirjeessä kuvattiin tutkimuksen tarkoitus ja tavoite, tutkimuksen kulku ja tutkimuksen eettiset pääperiaatteet. Haastateltava sai ennen haastattelutilannetta tutkimuskirjeessä tietoa siitä, kuinka käsitellen ja säilytän haastattelussa saatua aineistoa, ja kuinka turvaan haastateltavan anonymiteetin. Tutkimuksen aineistonkeruu tehtiin eettisesti kestäviin ratkaisuihin

nojaten (Clarkeburn & Mustajoki 2007, TENK 2009, Tuomi & Sarajärvi 2009). Tutkimukseen osallistuvat tiedonantajat antoivat tietoisensa suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta vapaaehtoisesti allekirjoittamalla suostumuslomakkeen tutkimukseen osallistumisesta. Suostumuslomakkeessa pyydettiin osallistujia merkitsemään, osallistuisivatko he tutkimukseen postittamalla vaihtoraporttinsa joko sähköisenä tai paperisena tutkijalle vai saisiko heitä lisäksi pyytää osallistumaan haastatteluun, mikäli haastatteluille olisi tarvetta. Tutkimuksen keskeyttäminen oli mahdollista ilman seuraamuksia (Holloway & Wheeler 2011). Tutkimukseen osallistumisesta ei maksettu palkkiota. Tutkimuksesta ei tiettävästi aiheutunut kuluja ammattikorkeakouluille tai opettajille.

Mahdolliset haastattelut sovittiin tehtäväksi haastateltavalle sopivassa paikassa, ettei tutkimukseen osallistumisesta aiheutuisi haastateltavalle liian suurta vaivaa (Clarkeburn & Mustajoki 2007). Haastattelija kertoi haastattelun aluksi haastateltavalle, mikä oli haastattelun tarkoitus ja miten hän voi olla haastateltavaan myöhemmin yhteydessä, mikäli haluaisi tarkentaa kertomaansa tai vetäytyä tutkimuksesta (Ruusuvuori & Tiittula 2005, Tiittula & Ruusuvuori 2005). DiCicco-Bloom & Crabtree (2006) mukaan haastatteluissa tuli välttää haastattelusta käytyjen asioiden esiin nostamisesta aiheutuvan haitan aiheuttamista haastateltavalle, huomioida haastateltavien riittävä tiedottaminen tutkimuksen luonteesta. Haastattelussa pyrittiin antamaan haastateltavalle mahdollisuus kuvata kansainvälistä opettajavaihtoa sellaisena, miten vaihto-opettaja oli vaihdon kokenut. Parhaimmillaan haastattelu oli tarjonnut haastateltavalle mahdollisuuden tarkastella elämänsä tapahtumia ja siten auttaa ymmärtämään itseään (Holloway & Wheeler 2011, Doody & Noonan 2013).

Tutkimukseen osallistuvien henkilö- ja yhteystietoja, kuten nimiä ja sähköpostiosoitteita säilytettiin erillään tutkimusaineistosta. Tässä tutkimuksessa tutkimusaineisto tallennettiin järjestysnumeron ja päivämäärän mukaan. Haastattelutallenteita ja – tekstejä ei käytetty eikä käytetä muualla kuin tässä tutkimuksessa. Tutkimukseen osallistuvien nimiä ja yhteystietoja ei luovutettu eikä luovuteta kolmansille osapuolille. Tutkimuksen valmistuttua tutkimukseen osallistuneiden yhteystiedot poistetaan tutkijan tiedostoista. Tietojen käsittelyssä noudatettiin Henkilötietolakiä. (Henkilötietolaki 523/1999, Holloway & Wheeler 2011.) Sekä kirjallista että haastatteluun koottua aineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti huomioiden vastaajien anonymiteetin säilyminen läpi koko tutkimuksen. Anonymiteetti varmistettiin koodaamalla tutkimusaineisto ja säilyttämällä tutkimustietoa ainoastaan koodattuna. Koodauksen purkuun tarvittavaa koodiavainta säilytetään tutkimusaineistosta erillään. Tässä tutkimuksessa olin päättänyt säilyttää haastattelutallenteet ja litteroidut tekstit tutkimuksen valmistumiseen asti, minkä jälkeen tuhoan haastattelutallenteet tietosuojan säilyttämiseksi. Holloway ja Wheeler (2011) esittävät, että isoin eettinen haaste haastattelujen käyttämisessä onkin luottamuksellisuuden takaaminen ja anonymiteetin säilyttäminen.

Tutkimuksen aineiston analyysi tehtiin ja raportoitiin eettisiin ratkaisuihin perustuen mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja täsmällisesti (Clarkeburn & Mustajoki 2007, TENK 2009, Tuomi & Sarajarvi 2009). Tutkimusaineistoa pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman monipuolisesti. Kirjallisista raporteista muodostuvassa aineistossa, aineiston omistusoikeus oli raportit antaneella organisaatiolla, ja tutkijalla oli käyttöoikeus niihin tutkimuksen valmistumiseen saakka. Haastatteluin tehtävässä aineistomateriaalissa tutkijalla oli aineistoon omistus- ja käyttöoikeus. Tätä tutkimusta varten ei saatu rahoitusta eikä tutkija ollut sidoksissa tahoihin, joiden vaikutus olisi tutkimuksen teon kannalta kyseenalaisia.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitiin tutkimuksen kaikissa vaiheissa valmistelusta raportointiin (Elo ym. 2014). Tutkimuksen luotettavuutta arvioitiin Lincoln ja Guban (1989) mukaan tutkielman uskottavuuden, vahvistettavuuden, refleksiivisyyden ja siirrettävyyden kriteereillä (Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007, Polit & Beck 2012, Elo ym. 2014). Tutkimuksen autenttisuutta arvioitiin (Lincoln & Guba 1989). Oleellista luotettavuuskriteerien käytössä oli, että tutkija oli arvioinut jatkuvasti omia ratkaisujaan tutkimusta tehdessään. Laadullinen tutkimus on saanut kritiikkiä muun muassa luotettavuutta arvioivien kriteereiden merkityksestä (Eskola & Suoranta 1998). Luotettavuus muodostui tutkijan toiminnasta. Tutkielmassa pyrittiin tutkielman eri vaiheiden tarkkaan kuvaukseen, analyysin tarkkuuteen ja tehtyjen valintojen perusteluun. Riittävät perustelut lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta (Eskola & Suoranta 1998).

Tätä tutkielmaa tehtiin noin vuosi. Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi, että tutkija oli ollut riittävän kauan tekemisissä tutkimuksen aiheen kanssa (Kylmä & Juvakka 2007). Tutkielman eri vaiheissa ja sen arvioinnissa tutkijalla oli arviointiapunaan yliopiston pro gradu-seminaariryhmä, opponetti ja samassa opintojen vaiheessa olevat opiskelukaverit. Tiedeyhteisö mahdollisti kriittisen ja tarkoituksenmukaisen tutkielman tekemisen (Lincoln & Guba 1989, Elo ym. 2014). Tämä tutkimus oli tutkijan ensimmäisiä. Aikaisemmin tutkija oli käyttänyt laadullisia tutkimusmenetelmiä ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä ja terveystieteiden kandidaatin tutkielmassa. Tutkijan kokemattomuus tutkijana voi olla yksi tutkimuksen luotettavuutta heikentävä tekijä. Tutkija oli kuitenkin tiedostanut tutkimuksen alusta lähtien kehittymishaasteensa ja toisaalta olemassa olevien taitojen vahvuudet. Tutkija piti tutkimuspäiväkirjaa koko tutkimuksen ajan, jotta omat taidot ja huomiot olisivat tunnistettavissa. Omien tutkijan taitojen arviointi oli tutkimuksen uskottavuuden kannalta tärkeä tehdä (Elo ym. 2014). Päiväkirja helpotti myös tutkijan omien ennakkokäsitysten vaikutuksen tunnistami-

sen. Tutkija pyrki esimerkiksi päiväkirjan avulla tunnistamaan oman esitiedon vaikutuksen tiedonkeruun aikana, jotta aineistosta löytyisi kaikki mahdolliset ilmaisut koskien opettajien kansainvälisen vaihdon sisältöä ja hyötyjä. (Kylmä & Juvakka 2007, Holloway & Wheeler 2011, Vaismoradi ym. 2013.) Omien vaikuttimien tiedostaminen vahvisti tutkielman refleksiivisyyttä (Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007). Tutkijan reflektointi omasta roolistaan tutkimuksessa ja tutkimuksen tekijänä lisäsi tutkimuksen luotettavuutta (Holloway & Wheeler 2011). Päiväkirjan pitäminen vahvisti tutkielman uskottavuutta ja vahvistettavuutta reflektoinnin myötä.

Tätä tutkimusta varten tehtiin kirjallisuuskatsaus kansainvälistä opettajanvaihtoa kuvaavista aikaisemmista tutkimuksista. Ammattikorkeakoulun terveystieteiden opettajien kokemukset kansainvälisen opettajavaihdon sisällöstä ja hyödyistä toivat tässä tutkimuksessa esiin paljon samankaltaisia asioita kuin ammattikorkeakoulun opettajavaihdon sisällöstä ja kokemuksista tehty aiempi suomalainen tutkimus liki kymmenen vuoden takaa (Riitaoja 2007). Suurin osa tämän tutkimuksen aineistosta toi esiin kansainvälisen opettajavaihdon myönteisiä kokemuksia eikä niinkään negatiivisia. Opettajavaihdon hyötyjä esitettiin tämän tutkimuksen vaihtoraporteissa runsaasti, muttei aiheutuneita haittoja lukuun ottamatta ajankäytöllisiä ongelmia. Syynä negatiivisten asioiden puuttumiseen aineistosta saattoi olla vaihtoraporttien ominaisuus sekundaariaineistona. Vaihtoraporttien alkuperäinen tarkoitus oli tuottaa tietoa opettajavaihdon sisällöstä ja sujumisesta omalle oppilaitokselle ja vaihto-ohjelman järjestäjälle eikä olla osa vain tätä tutkimusta.

Tutkimussuunnitelman alkuperäiset tutkimuskysymykset etsivät vastauksia opettajavaihdon hyötyihin ja haittoihin. Tutkimuskysymyksiä muokattiin analyysin edetessä, sillä vaihtoraporteista nousseet aiheet toivat vastauksia toisenlaisiin kysymyksiin. Tutkimuskysymysten muokkaaminen aiheutti myös sen, ettei tehdyissä haastatteluissa kuitenkaan vielä keskitytty sisältöihin ja hyötyihin, vaan yleisimmin vaihto-opettajien kokemuksiin opettajavaihdosta. Luokittelun perusteena käytettiin analyysiyksikköä, joka oli joko yksittäinen sana tai lause.

Tämän tutkimuksen tiedonkeruumenetelmät olivat toteutettavissa ja ne antoivat vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Lincoln ja Guba (1989) kuvasivat tutkimuksen olevan autenttinen, kun tutkimusmenetelmät olivat tarkoituksenmukaisia tutkimukseen osallistujien äänen kuulumisen näkökulmasta. Tutkielman valmisteluvaiheessa arvioitiin tiedonkeruumenetelmän tarkoituksenmukaisuutta, mikä vahvisti tutkimuksen uskottavuutta. Tässä tutkielmassa käytettiin otantamenetelminä mukavuusotantaa ja lumipallo-otantaa. Mukavuusotannan käyttöä perusteltiin tutkimuksen vapaaehtoisuudella, opettajien ja tutkijan aikatauluilla sekä tutkimuksen tarkoituksella (Holloway & Wheeler 2011). Aihe ja otos valittiin tutkijan mielenkiinnon ja tutkimuksen toteuttamismahdollisuuksien

perusteella. Opetustaustaltaan mahdollisimman homogeeninen otos mahdollisti tutkimukseen osallistujien selkeän kuvaamisen ja anonymiteetin. (Kylmä & Juvakka 2007.) Tämän vuoksi tutkimuskohteeksi valittiin korkeakouluopettajista ainoastaan ammattikorkeakoulujen terveystieteen opettajat. Otosta pidettiin riittävän kattavana. Tutkimusotos oli perusteltu (Elo ym. 2014).

Tässä tutkimuksessa käytettiin triangulaatiota hyödyntämällä kahta eri laadullista aineistonkeruumenetelmää. Eskola & Suoranta (1998) ja Holloway & Wheeler (2011) suosittelivat, että triangulaatiossa käytettiin vain joko laadullisia tai tilastollisia menetelmiä, sillä ne tavoittelivat erilaisia hyötyjä tutkimuksesta. Vaihtoraporttien ja teemahaastatteluiden käyttäminen toivat luottamusta aineistonkeruumenetelmien tuottaman tiedon johdonmukaisuuteen. Metodinen triangulaatio vahvisti tutkimusaineiston keräämisessä tutkimuksen uskottavuutta ja autenttisuutta (Lincoln & Guba 1989, Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009). Triangulaatiota kritisoidaan aikaa vieväksi eikä sen käyttö välttämättä tue yhden menetelmän syvällistä käyttöä (Holloway & Wheeler 2011).

Aineistona vaihtoraportit olivat vapaamuotoisia, eikä niiden sisältö ollut tutkijan tiedossa ennen aineiston keruuta. Vaihtoraportit saattoivat kärsiä puutteista, kuten virheellisyydestä, sillä vaihtoraportit olivat alun perin kerätty muuta tarkoitusta varten. Sen vuoksi esimerkiksi tiedonantajan halu vastata esitettyyn kysymykseen sen mukaan, mitä alkuperäinen raportinkerääjä toivoo, voi vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin (Lincoln & Guba 1989). Vaihtoraportteja oli alun perin tavoitteena saada 30, mikä olisi mahdollistanut riittävän rikkaan tutkimusaineiston. Otoksen saturaatiota oli vaikea arvioida, sillä vaihtoraportteja palautui vain tietty määrä. Vaihtoraportteja palautui vain yhdeksän, jolloin teemahaastatteluiden tarkoituksena oli syventää vaihtoraportteista kertynyttä aineistoa. Tässä tutkimuksessa ei tehty esihaastatteluja, mikä olisi voinut lisätä tutkielman luotettavuutta. Teemahaastatteluilla pyrittiin varmistamaan tutkimusaineiston saturoituminen. Aineiston saturoitumista oli kuitenkin edelleen hankala arvioida, sillä haastatteluissa nousi esiin samankaltaisia asioita johtuen mahdollisesti tutkimuskysymysten asettamisesta. *”Haastatteluvastaukset ovat samankaltaisia sen vuoksi, että ne ovat haastatteluvastauksia, ei sen takia, että vastaavat välttämättä ajattelisivat samalla tavalla”* (Eskola & Suoranta 1998). Haastatteluissa pyrittiin kuitenkin etenemään sen mukaan, mitä tiedonantaja kertoi. Haastattelua kritisoidaan aineistonkeruumenetelmänä kritiikkittömyydestä haastateltavan kertomaa kohtaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, Holloway & Wheeler 2011, Duddy & Noonan 2013.), mitä pyrittiin minimoimaan triangulaation käyttämisellä. Kaiken kaikkiaan tämän tutkielman aineisto oli pieni, mutta se on laadullisessa tutkimuksessa varsin yleistä (Tuomi & Sarajärvi 2009).

Tässä tutkimuksessa alkuperäisilmaukset poimittiin mahdollisimman tarkasti tutkimuskysymyksiä silmällä pitäen. Aineiston analyysin kattavuus antoi uskottavuutta tutkimukselle. Eskola & Suoranta (1998) mukaan riittävää aineiston kokoa oli mahdotonta laskea, minkä vuoksi oli tärkeää arvioida analyysin kattavuutta: alkuperäisilmausten ei tullut olla vain satunnaisia poimintoja aineistosta (em). Tutkimuskysymykset ohjasivat aineiston analyysia. (Elo ym. 2014.) Tässä tutkimuksessa pyrittiin löytämään pienestä aineistosta kaikki merkitykselliset ilmaukset, jotta aineiston analyysistä tulisi perusteellinen. Analyysissä alkuperäisilmaukseksi pyrittiin valitsemaan sellainen ajatuskokonaisuus, mikä oli yhtenäinen. Mitaltaan analyysiyksikkö oli sana tai muutaman saman yhdistelmä. Tutkimuksessa analyysiyksikön tuli olla tiivis, kuvaava ja tutkimuksessa tarkkaan kuvattu (Elo 2014). Liian laaja tai suppea yksikkö hankaloittaa analyysin tekemistä ja vähentää uskottavuutta (em.). Aineiston keräämiselle oli asetettu aikarajoitus, mikä oli järkevä olla olemassa opinnäytteenä tehtävässä tutkielmassa.

Tässä tutkimuksessa tutkimuksen analyysi kuvattiin mahdollisimman tarkasti raportissa. Sisällönanalyysiprosessi kuvattiin tarkasti, että lukija sai selkeän käsityksen siitä, kuinka tutkimus toteutettiin (Elo & Kyngäs 2007). Tutkija antoi kuvailevaa tietoa tutkimukseen osallistujista ja miljööstä, mikä vahvisti tutkimustulosten siirrettävyyttä (Eskola & Suoranta 1998). Tämän tutkielman tulokset olivat lähtöisin aineistosta eikä tutkijan olettamuksista. Apuna analyysivaiheen autenttisuuden, uskottavuuden ja vahvistettavuuden vahvistamiselle oli tutkijan pitämä päiväkirja, johon tutkimuksen eri vaiheet kirjattiin ylös. Oli haasteellista antaa aikaa analyysille, eikä tyytyä ensimmäiseksi mieleen tulleeseen ratkaisuun. Haastavaksi laadullisessa sisällönanalyysissä aloittelevalla tutkijalla olikin haastavaa säilyttää mielen maltti, eikä päättää kategorioiden nimiä etukäteen. (Holloway & Wheeler 2011.) Tutkija kuvasi analyysiprosessin raportoinnissa yhteyttä aineiston ja tulosten välillä taulukon avulla. Tämän tutkimuksen analyysiä tehdessä ei käytetty tietokoneohjelmia, sillä aineisto oli pieni eikä tietokoneohjelman käyttö lisäisi tutkimuksen luotettavuutta (Eskola & Suoranta 1998).

Tutkimusta tehdessä ja raportoidessa pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että lukijan oli helppo seurata tutkimuksen etenemistä ja arvioida sen luotettavuutta. Autenttisuuskriteerin mukaan tutkimuksen tekeminen perustui tarpeelle ja tutkimuksen ratkaisut olivat hyväksytyä jokaisessa vaiheessaan. Sisällönanalyysi kuvattiin siten, että lukijan oli helppo seurata tutkimuksen etenemistä, lisää tutkielman vahvistettavuutta (Lincoln & Guba 1989, Kylmä & Juvakka 2007). Laadullinen tutkimus antoi sanojen avulla äänen yksilöiden näkemyksille ja kokemuksille, ja auttaisi siten lukijaa ymmärtämään yksilöitä ympäröivää todellisuutta (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, Kylmä & Juvakka 2007, Blaxter, Hughes & Tight 2011, Holloway & Wheeler 2011). Tutkielman rapor-

tointivaiheessa tutkimuksen toteuttaminen kirjoitettiin auki systemaattisesti ja huolellisesti. Tutkimuksen käyttäjät arvioivat tutkimuksen luotettavuutta sen perusteella, mitä tietoa tutkimuksen kuvaus tarjosi (Vaismoradi ym. 2013). Tutkimuksen raportoinnissa kuvattiin tutkijan esiyttäminen käsiteltävästä asiasta, tutkijan tekemät valinnat ja rajaukset sekä tutkijan tekemät tulokset (Elo ym. 2014). Hyvä tutkimuksen raportointi vahvisti tutkimuksen autenttisuutta, uskottavuutta, vahvistettavuutta ja siirrettävyyttä (Kylmä & Juvakka 2007, Elo ym. 2014). Tutkimuksessa käytetyt käsitteet olivat lähtöisin aineistosta ja ne pyrittiin valikoimaan siten, että ne olivat riittävän edustavia. Yksiselitteiset ja johdonmukaisesti käytetyt käsitteet helpottivat aineiston ja tulosten yhteyden raportointia. Tulosten raportoinnissa pyrittiin käyttämään kuvaavia sitaatteja alkuperäisaineistosta. Aineistosta poimitujen sitaattien kohtuullinen käyttö lisäsi tutkimuksen uskottavuutta (Elo ym. 2014). Tutkielman päätutkimustulokset muodostuivat analyysin yläluokista, joita tarkasteltiin tarkemmin myös tutkimusraportissa.

Tutkielman tulokset olivat tutkijan ajattelun tulosta. Tutkimusmenetelmän teorian mukainen analyysi ja selkeä analyysin kuvaus edesauttoivat hyvää raportointia. Tulosten raportoinnissa pyrittiin kerronnallisuuteen ja kuvaavaan tulosten esittelyyn. Induktiivisen sisällönanalyysin raportoinnissa vastattiin esitettyihin tutkimuskysymyksiin (Vaismoradi ym. 2013). Uskottavuudella tarkoitettiin tutkimuksen ja tulosten uskottavuuden osoittamista siten, että tutkimustulokset vastasivat osallistujien käsitystä ilmiöstä mahdollisimman hyvin (Lincoln & Guba 1989, Eskola & Suoranta 1998, Kylmä & Juvakka 2007). Tutkimustulosten tulkintaa tutkielmassa vaikeutti vaihtoraporteista muodostuneen aineiston laadullisen kuvauksen puute, mihin haastattelut toivat apua.

Antamalla tutkimustulokset muidenkin kuin tutkijan arvioitavaksi, pyrittiin vähentämään laadulliselle tutkimukselle usein esitettyä kritiikkiä perusteettomasta tutkimustulosten esittämisestä. Tutkimuksen tarjoaminen toistuvasti siihen osallistuneiden arvioitavaksi lisäsi tutkimuksen autenttisuutta (Eskola & Suoranta 1998, Whiting 2008, Holloway & Wheeler 2011, Elo ym. 2014). Tätä tutkimusta ei tarjottu kuitenkaan siihen osallistuneiden arvioitavaksi. Tässä tutkimuksessa tutkimustulosten uskottavuutta lisättiin esittelemällä tutkimuksen eri vaiheita pro gradu-seminaareissa Tampereen yliopistossa, antamalla tutkimuksen eri vaiheita arvioitavaksi opiskelijakollegoille sekä vertaamalla saatuja tutkimustuloksia aikaisempiin tutkimuksiin kansainvälisestä opettajavaihdosta. Tämän tutkimuksen valmiit tulokset annettiin luettavaksi kahdelle ammattikorkeakoulun terveystieteiden opettajalle, joista kumpikaan ei osallistunut tutkimukseen tiedonantajana. Tutkielman tiivistelmä annettiin ulkopuoliselle terveystieteiden opettajalle luettavaksi. Tutkimuksen englanninkielisen tiivistelmän kääntöksen tarkasti englantia äidinkielenään puhuva terveystieteiden ammattilainen. Uskottavuutta arvioidaan vielä tutkimuksen valmistumisen jälkeen tarjoamalla tutkimustuloksia esiteltäväksi tutkimuk-

seen osallistuneille ammattikorkeakouluille sekä Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskukselle CIMO:lle.

Tämän tutkimuksen tulokset olivat liitoksissa tutkimuksen miljööseen; aikaan, paikkaan ja ympäristöön. Tutkimustulokset ovat kuitenkin mahdollisesti siirrettävissä muihin samankaltaisiin konteksteihin. Kontekstin muuttaminen tarkoittaa, että yhden tutkimuksen tulokset toistuvat samankaltaisissa tilanteissa tai samankaltaiselle joukolle tehdyissä muissa tutkimuksissa (Lincoln & Guba 1989). Eskola & Suoranta (1998) esittävät kuitenkin varomaan liikaa yleistämistä, sillä siirrettävyys ei ole kontekstien monimuotoisuudesta johtuen aina mahdollista.

6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimuksen aiheet

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

- Kansainvälinen opettajavaihto on tärkeä toimintamuoto oman oppilaitoksen kansainvälistymistavoitteiden toteuttamisessa
- Kansainvälisessä opettajavaihdossa tutustutaan erilaisiin toimintamalleihin eri maissa
- Kansainvälisessä opettajavaihdossa toimitaan kansainvälisenä opettajana itselle vieraassa ympäristössä
- Kansainvälinen opettajavaihto mahdollistaa omien toimintatapojen arvioinnin ja niiden kehittämisen
- Kansainvälinen opettajavaihto mahdollistaa oman oppilaitoksen kansainvälisen verkostoitumisen ja kansainvälisyyden kehittämisen
- Kansainvälinen opettajavaihto mahdollistaa tiedon vaihtamisen opetuksesta ja käytännön työstä

Kansainvälinen opettajavaihto tarvitsee jatkuvasti uusia tutkimuksia, sillä sen edellytykset, toteuttaminen ja hyödyntäminen kehittyvät alati. Kansainvälistä opettajavaihtoa käsittelevä tutkimus tarvitsee kuvaavan tutkimuksen lisäksi arvioivia tai suhteita osoittavia tutkimuksia. Jatkossa olisi tärkeää kuvata, miten opettajavaihdossa opittuja asioita voidaan paremmin hyödyntää omassa oppilaitoksessa ja oman oppilaitoksen kehittämisessä. Toisaalta olisi tärkeää oppia tuntemaan opettajavaihdon rakenteelliset mahdollisuudet. Erilaiset kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja toiminnasta seuranneet hyödyt tulisi huomioida kansainvälisen opettajavaihdon rakenteen kehittämisessä. Kansainvälistä opettajavaihtoa koskevat jatkotutkimukset tulisi toteuttaa tilastollisin menetelmin kattavamman aineiston keräämiseksi ja tutkimustulosten yleistämismahdollisuuksien vuoksi.

LÄHTEET

- Aittola H, Kiviniemi U, Honkimäki S, Muhonen R, Huusko M & Ursin J. 2009. The Bologna process and internationalization –consequences for Italian academic life. *Higher Education in Europe* 34 (3-4), 303–312.
- Alasuutari P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4.p. Vastapaino, Tampere.
- Blaxter L, Hughes C & Tight M. 2011. How to research. 4th edition. Open University Press, The McGraw-Hill Companies, UK.
- Bosman A, Gardarsdóttir H, Härmark L, Lourenço L, Wuliji T, Bates I & Carter S. 2007. Academic mobility in pharmacy faculty: An exploratory study. *Pharmacy Education* 7 (2), 177-181.
- Clarkeburn H & Mustajoki A. 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Vastapaino, Tampere.
- DiCicco-Bloom B & Crabtree B. The qualitative research interview. *Medical Education* 40, 314-321.
- Doody O & Noonan M. 2013. Preparing and conducting interviews to collect data. *Nurse Researcher* 20 (5), 28-32.
- Döring N, Lahmar K, Bouabdallah M, Bouafia M, Bouzid D, Gobsch G & Runge E. 2010. German-Algerian university exchange from the perspective of students and teachers. *Journal of Studies in International Education* 14 (3), 240-258.
- Elo S & Kyngäs H. 2007. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62 (1), 107-15.
- Elo S, Kääriäinen M, Kanste O, Pölkki T, Utriainen K & Kyngäs H. 2014. Qualitative content analysis: A focus on trustworthiness. *SAGE Open* 4. DOI: 10.1177/2158244014522633. [Viitattu 9.12.2014.] Saatavilla: <http://sgo.sagepub.com/content/spsgo/4/1/2158244014522633.full.pdf>
- Enskär K, Johansson I, Ljusegren G & Widäng I. 2011. Lecturers' experiences of participating in an international exchange. *Nurse Education Today* 31 (6), 541–546.
- Eskola J & Suoranta J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino.
- Eskola J & Vastamäki J. 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. 26–44. Teoksessa: Aaltola J & Valli R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I – metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3.p. PS-kustannus, Jyväskylä.
- European Commission. 2012. The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report. [Viitattu: 15.12.2014]. Saatavilla: <http://www.ehea.info/Uploads/%281%29/Bologna%20Process%20Implementation%20Report.pdf>
- European Communities. 2008. Mobility creates opportunities: Erasmus, European success stories. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Garam I. 2012. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2011. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Tietoja ja tilastoja – raportit 4/2012.

- Graham I & Norman L. 2008. A reflective discussion: Questions about globalization and multiculturalism in nursing as revealed during a student/staff exchange program. *International Journal of Nursing Practice* 14, 189-194.
- Haussler S.C, Paavilainen E & Åstedt-Kurki P. 2008. Finnish students' perceptions of a visiting professor. *Journal of Professional Nursing* 13 (2), 99–105.
- Henkilötietolaki 523/1999. 1999. Henkilötietolaki. [Viitattu 21.12.2014.] Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523>
- Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. p. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.
- Holloway I & Wheeler S. 2011. Qualitative research in nursing. 2nd edition. Blackwell Publishing Company, United Kingdom.
- Hsieh H-F & Shannon S. 2005. Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research* 15 (9), 1277-1288.
- Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. 2014a. Oppilaitosten henkilökunnan kansainvälinen liikkuvuus. [Viitattu 13.11.2014.] Saatavilla: http://www.cimo.fi/nakokulmia/tietoa_ja_tilastoja/opiskelijoiden_ja_oppilaitosten_henkilokunnan_liikkuvuus/oppilaitosten_henkilokunnan_liikkuvuus
- Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. 2014b. Ohjelmat. Korkeakoulujen välinen yhteistyö. [Viitattu 13.11.2014.] Saatavilla: <http://www.cimo.fi/ohjelmat>
- Keese J & O'Brian J. 2011. Learn by going: Critical issues for faculty-led study –abroad programs. *The California Geographer* 51, 3-24.
- Kylmä J & Juvakka T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Laitinen M. 2010. Kontekstin ja teorian hahmottamisen taito. Teoksessa: Hurtig J, Laitinen M & Uljas-Rautio K (toim). 2010. Ajattele itse! -tutkimuksellisen lukutaidon perusteet. PS-kustannus. Bookwell Oy, Juva.
- Law K, Muir N & Thompson K. 2011. An evaluation of a European teacher exchange programme. *Nurse Education Today* 31 (1), 76–81.
- Lincoln Y & Guba E. 1989. Naturalistic inquiry. 6th edition. SAGE Publications, USA.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). 2012. Bolognan prosessi. [Viitattu 20.12.2014.] Saatavilla: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). 2014. Ammattikorkeakoulujen opettaja-ja asiantuntijavaihto. [Viitattu 6.10.2015.] Saatavilla: http://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattikorkeakoulujen%20opettaja-%20ja%20asiantuntijavaihto%20-%20n%C3%A4k%C3%B6kulma%20amk.xlsb
- Opetusministeriö. 2009. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015. Opetusministeriön julkaisuja 21. [Viitattu 27.1.2015.] Saatavilla:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi>

Polit D & Beck C. 2012. Nursing research: Generating and assessing evidence for Nursing Practice. 9th edition. Wolters Kluwer Health, Lippincott Williams & Wilkins, USA.

Rapoport A. 2008. The impact of international programs on pedagogical practices of their participants: a Russian experience. *Teachers and Teaching: theory and practice* 14 (3), 225-238.

Riitaoja A-L. 2007. Opettajien kansainvälinen liikkuvuus. Hyöty ja vaikutukset peruskouluissa ja lukioissa sekä ammatillisissa ja korkea-asteen oppilaitoksissa. Occasional paper 1/2007. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Ronkainen S, Pehkonen L, Lindblom-Ylänne S, Paavilainen E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. WSOYPro Oy, Helsinki.

Ruusuvuori J & Tiittula L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa: Ruusuvuori J & Tiittula L. 2005. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Vastapaino, Tampere, 22–56.

Tiittula L & Ruusuvuori J. 2005. Johdanto. Teoksessa: Ruusuvuori J & Tiittula L. 2005. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Vastapaino, Tampere, 9-21.

Tuomi J & Sarajärvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5.p. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi. Helsinki. [Viitattu 13.4.2015.]

Saatavilla: www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf

Vaismoradi M, Turunen H & Bondas T. 2013. Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & Health Sciences* 15, 398-405.

Whiting L. 2008. Semi-structured interviews: guidance for novice researchers. *Nursing Standard* 22(23), 35-40.

Zander S, Kirsopp T, Trenwith A, Mulcahy A, Dobos V & Pontes R. 2013. Teachers abroad. *The Journal of the Australian Science Teachers Association* 59(4), 27-33.

Zsiray Jr S.W., Parsegova M, Eltseva G. 2002. Lyceum 1511 and Mountain Crest High School -an international exchange program reveals educational contrasts. *The Social Studies* 93 (3), 134–137.

LIITTEET

Liite 1. Käytetyt kirjallisuuskatsauksen artikkelit

Tutkija(t)/vuosi/maa	Nimi	Tutkimuksen tarkoitus/tutkimustehtävät	Aineisto ja aineistonkeruu	Keskeiset tulokset
Terveysalan opettajien kansainvälinen vaihto				
Enskär K, Johansson I, Ljusegren G & Widäng I. 2011. Ruotsi.	Lecturers' experiences of participating in an international exchange.	Kuvata opettajien kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta.	Laadullinen tutkimus. 26 vähintään yhteen kv-vaihtoon osallistunutta opettajaa (10 Ruotsista, 16 Botswanaasta, Etelä-Afrikasta tai Tansaniasta). Narratiivinen kertomus opettajavaihdosta.	Viisi pääluokkaa: valmistelu ja ajoitus, opetuksen haasteet, vaativaa, mutta sen arvoista, laajeneva perpektiivi ja kasvanut verkosto. Kansainvälinen opettajavaihto koettiin positiiviseksi kokemukseksi. KV-vaihto johti henkilökohtaiseen ja ammatilliseen kehittymiseen. Onnistunut vaihto vaatii suunnittelua, tukea ja avointa mieltä sekä opettajalta että oppilaitoksilta.
Law K, Muir N & Thompson K. 2010. UK.	An evaluation of a European exchange programme.	Arvioida pitkittäistutkimuksena (3v.) eurooppalaista opettajavaihto-ohjelmaa isobritannialaisessa hoito- ja kätilyön oppilaitoksessa.	Laadullinen tutkimus. Pätevät hoito- ja kätilyön opettajat, noin 13 % koko henkilökunnasta. Useita aineistoja: henkilökohtaiset reflektointidokumentit ja haastattelut (ennen ja jälkeen opettajavaihdon). Aineistonkeruu tehtiin useassa erässä.	Kaksi pääteemaa: arvo ja rooli-identiteetti. Kokemus positiivisesta arvostuksesta, huomion saanti ja hyödylliseksi itsensä kokeminen. Tarve nähdä opettajien ammattitaito ja vaihto itsessään arvostettuina sekä omassa että vastaanottavassa oppilaitoksessa, olivat tärkeitä vaihdon onnistumisessa (?). Tutkimus nosti esiin tekijöitä, joilla oli positiivinen tai negatiivinen vaikutus opettajavaihdon kokemukseen. Opettajavaihto on arvokas oppilaitokselle, vahvistamalla henkilökohtaista ja ammatillista kehittymistä ja kansainvälistymistä.
Opettajien kansainvälinen vaihto (ei spesifia alaa)				
Aittola H, Kiviniemi U, Honkimäki S, Muhonen R, Huusko M & Ursin J. 2009. Suomi. (kaikki alat)	The Bologna process and internationalization – consequences for Italian academic life	Tutkia Bolognan prosessin ja kansainvälistymisen teemojen ja käytäntöjen sekä italialaisen akateemisen elämän yhteyttä akateemikon näkökulmasta.	Laadullinen. Haastattelut analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä.	Bolognan prosessilla näyttäisi olevan suoria ja epäsuoria vaikutuksia kansainvälistymiseen. Kansainväliset opiskelija- ja opettajavaihdot ovat tulleet helpommiksi tehdä, mutta samalla akateemikoiden työpaineet ovat kasvaneet liittyen opetukseen ja tutkimukseen.
Döring N, Lahmar K, Bouabdallah M, Bouafia M, Bouzid D, Gobsch G & Runge E. 2010. Saksa/Algeria. (kaikki alat)	German-Algerian university exchange from the perspective of students and teachers	Tutkia opiskelijoiden ja opettajien asenteita ja odotuksia Saksan ja Algerian välisestä vaihto-ohjelmasta.	Tilastollinen. Neljä ryhmää: saksalaiset opiskelijat (n=270), algerialaiset opiskelijat (n=214), saksalaiset opettajat (n=24) ja algerialaiset opettajat (n=43)	Isoja eroja saksalaisten ja algerialaisten opiskelijoiden ja opettajien akateemiseen vaihtoon liittämien toiveiden ja pelkojen suhteen.

<p>Raport A. 2008. USA. (kaikki alat)</p>	<p>The impact of international programs on pedagogical practices of their participants: a Russian experience</p>	<p>Tutkia kansainvälisen vaihdon ja harjoitteluohjelman vaikutusta venäläisopettajien ja – hallinnon opetuskäytäntöihin ja selvittää kuinka kansainvälisiin ohjelmiin osallistuneet hyödyntävät, soveltavat ja siirtävät vaihdossa saatuja kokemuksiaan ja tietojaan.</p>	<p>Laadullinen. Yksilöhaastattelut, debriefing-istuntojen havainnointi ja debriefing-istunnoissa syntyneet materiaalit (N=26).</p>	<p>Osallistuminen kansainvälisiin ohjelmiin vaikuttaa merkittävästi kouluttajien opetuskäytäntöihin, laajentaa heidän ohjauksellisia lähestymistapoja (korostavat aiempaa useampia näkökulmia), muuttaa ohjelmaan osallistuneita kulttuurisensitiivisimmiksi (ja vastaanottavaisemmiksi) ja vaikuttaa heidän sosiaalisiin suhteisiinsa, ammatilliseen kehittymiseen ja sosiaaliseen statukseen. (Muuttaa osallistuneita tiedostavammiksi ja ymmärtävimiksi maailmamme ja sen ekonomisten, poliittisten ja koulutuksellisten systeemien suhteen. Ulkomaisen opetuskäytännön havainnointi on saanut osallistujat arvostamaan enemmän omia kasvatuskäytäntöjään.)</p>
---	--	---	--	--

Liite 2. Tutkimuskirje

Tutkimuskirje ammattikorkeakoulun terveystalon opettajalle

11.2.2015

Hyvä vastaanottaja,

Pyydän Teitä osallistumaan tähän tutkimukseen, mikäli olette olleet kansainvälisessä opettajavaihdossa vuosien 2010–2015 aikana ja olette hoitotyön, sairaanhoidon, terveydenhoidon, kättilötyön, ensihoidon, bioanalytiikan, röntgenhoidon, toimintaterapian tai fysioterapian opettaja. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata opettajavaihdossa olleiden ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kokemuksia kansainvälisestä opettajavaihdosta. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisen opettajavaihdon merkityksestä opettajille.

Tutkimuksen kulku

Osallistutte tutkimukseen antamalla suostumuslomakkeessa luvan käyttää tutkimuksessa opettajavaihdosta kirjoittamaanne vaihtoraporttia. Tutkimusaineistoa kerätään useasta eri ammattikorkeakoulusta. Tutkimusaineistoa täydennetään tarpeen mukaan haastatteluin kevään 2015 aikana. Haastatteluun suostumista varten suostumuslomakkeessa on erillinen kohta.

Pyydän Teitä lähettämään vaihtoraporttinne ja suostumuksenne tutkimukseen osallistumisesta minulle **sähköpostin liitetiedostona tai postitse XX.XX.XXXX mennessä**. Mikäli Teihin saa olla myöhemmin keväällä yhteydessä haastattelun sopimiseksi, merkitkää suostumuslomakkeeseen myös suostumus haastatteluun.

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota. Tutkimuksesta ei aiheudu kuluja opettajille tai opilaitoksille.

Tutkimuksen luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Teistä kerättyjä tietoja ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla. Tutkimukseen osallistuvien henkilö- ja yhteystietoja, kuten nimiä ja sähköpostiosoitteita säilytetään erillään tutkimusaineistosta. Tutkimukseen osallistuvien nimiä ja yhteystietoja ei luovuteta kolmansille osapuolille. Yksittäistä vastaajaa ei voida tunnistaa tutkimuksen aikana ilman koodiavainta, sillä tutkimusaineisto koodataan tunnuskoodin ja tieto säilytetään ainoastaan koodattuna. Tutkija säilyttää koodiavainta tutkimusaineistosta erillään. Tutkimusraportissa saatetaan käyttää suoria lainauksia tutkimusaineistosta, mutta niin kirjoitettuna, ettei yksittäistä osallistujaa voida tunnistaa tekstistä.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voitte peruuttaa suostumuksenne tutkimukseen milloin tahansa syytä ilmoittamatta, minkä jälkeen Teistä kerätyt tiedot ja tutkimusaineisto poistetaan eikä niitä enää käytetä tutkimustarkoituksessa.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimustulokset julkaistaan pro gradu -tutkielmana Tampereen yliopistossa sähköisenä internet-sivuilla sekä paperiversiona. Tutkimustuloksia tarjotaan esitettäväksi tutkimukseen osallistuneille ammattikorkeakouluille. Tutkielmaa ohjaavat Tampereen yliopistosta TtT, professori Marja Kaunonen ja TtT, dosentti Anna Liisa Aho.

Toivon, että tutkimukseni herättää Teissä kiinnostusta osallistua. Annan mielelläni lisätietoa tutkimusta koskien.

Ystävällisin terveisin

Tuula Mäkelä
TtK, TtM-opiskelija, terveydenhoitaja (AMK)
makela.tuula.h@student.uta.fi
Onkiniemenkatu 4 F 3
33230 Tampere
Tampereen yliopisto
Terveystieteiden yksikkö

Liite 3. Terveysalan vaihto-opettajille esitetty suostumuslomake

Suostumuslomake

Kirjallinen suostumus Ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kokemuksia kansainvälisestä opettajavaihdosta –tutkimukseen osallistumisesta

Tietoisena TtM-opiskelija Tuula Mäkelän toteuttaman Ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta -tutkimuksen tarkoituksesta, suostun vapaaehtoisesti osallistumaan tutkimukseen antaen luvan käyttää vaihtoraporttiani tutkimuksessa. Olen tietoinen tutkimuksen vapaaehtoisuudesta sekä mahdollisuudesta perua osallistumiseni tutkimukseen milloin tahansa niin halutessani. Tällöin minua koskeva aineisto poistetaan tutkimusaineistosta. Tiedän, että minua koskeva tutkimusaineisto tallennetaan tutkimuksen ajaksi tutkijan käytettäväksi. Tiedän, että tutkimusraportissa saattaa olla lainauksia omasta vaihtoraportistani, mutta niin kirjoitettuna, ettei minua voida tunnistaa tekstistä. Tiedän, että minua koskevaa tutkimusaineistoa käsitellään siten, ettei minua voida siitä tunnistaa eikä minua koskevaa tutkimusaineistoa luovuteta kolmansille osapuolille.

Olen tietoinen mahdollisuudestani ottaa tarvittaessa yhteyttä tutkijaan ja olen saanut tarvittavat yhteystiedot häneltä. Tämä suostumuslomake on tallennettuna sekä minulla itselläni että tutkijalla.

- Osallistun tutkimukseen vain vaihtoraportillani.
- Suostun myös haastateltavaksi, mikäli tutkimusaineistoa täydennetään teemahaastatteluin.

Yhteystietoni:

_____ / _____ 2015

Paikka ja aika

haastateltavan allekirjoitus

haastattelijan allekirjoitus

Teemahaastattelu

Ammattikorkeakoulun terveystalon opettajille kansainvälisen vaihdon kokemuksista

Teema 1. Toisen maan terveystalon opetukseen tutustuminen

- Miten tutustuit toisen maan terveystalon opetukseen?

Teema 2. Oman opettajuuden vahvistuminen

- Mitä vaihto antoi sinulle opettajana?

Teema 3. Kansainvälisen yhteistyön edistäminen

- Miten kansainvälisen yhteistyön edistäminen tarkoitti sinun vaihdossasi?

Teema 4. Kansainvälisen vaihdon hyödyt

- Mitä hyötyä kansainvälisestä vaihdosta oli?

Teema 5. Kansainvälisen vaihdon suunnittelun ja toteutumisen haasteen paikat

- Mitä vaikeuksia voi tulla kansainvälistä vaihtoa suunniteltaessa tai siellä ollessa?

Teema 6. Kansainvälisen vaihdon kehittäminen

- Mitä kehitettävää kansainvälisen vaihdon järjestämisessä on?

Teema 7. Uusia näkökulmia oman oppilaitoksen kehittämiseen

- Miten voisit kehittää omaa oppilaitostasi vaihdon jälkeen?

Liite 5. Tutkimuksen tulokset

Tutkimuskysymys 1.

Mitä sisältöjä kansainvälinen opettajavaihto sai ammattikorkeakoulun terveystalon opettajien kuvaamana?

Yläluokka	Alaluokka	Tiivistetyt pelkistykset
Kansainvälisen toiminnan toteuttamista	Vaihdon sujuvaa valmistelemista	Vaihtoon pääsemisen helppoutta Vaihtosuunnitelman etukäteen saamista Vaihtosuunnitelman ajoissa saamista Vaihdon suunnitteluvaiheessa avun tarvetta Käytännön järjestelyissä avun tarvetta Tutun kollegan ansiosta opetuksen suunnittelun helpottamista Opettavasta kurssisisällöstä etukäteen tiedon saamista Käytössä olevista kurssikirjoista etukäteen tiedon saamista Jo olemassa olevan opetusmateriaalin etukäteen saamista Vaihdon itse järjestämistä Vaihdon sujuvaa valmistelemista Vaihdon suunnittelu oli sujuvaa omassa oppilaitoksessa Vaihdon suunnittelu oli sujuvaa vastaanottavassa oppilaitoksessa
	Vaihdon työlästä valmistelemista	Liian vaikeiden vaihtojärjestelyiden kokemista Vaihdon rajoitusten liian tiukkoina kokemista Valmistavan kielituen puuttumista Omatoimisesti etukäteen kielen harjoittelemista Ajan järjestämisen vaikeutta Ajankohdan suunnittelemista Vaihtoon lähtemisen ajallista ennakoimista Nopealla aikataululla vaihtoon lähtemisen vaikeutta Vaihdon hakuajan liian lyhyenä kokemista Toiveena jatkuvan hakuajan mahdollistamista Huonon vaihtoajan ajankohdan valikoitumista Vaihtosuunnitelman viivästymistä Vaihdon sisällöstä tietämättömyyttä Vaihdon suunnitteluvaiheessa yhteistyöhenkilön puuttumista Vaihdon suunnittelemattomuudesta turhautumista Vaihto-ohjelman muuttamista Suunnitellun ajankäytön oli riittämättömyyttä Etukäteisvalmisteluihin suunniteltua enemmän ajan kulumista Riittämättömän aikaresursoinnin vuoksi vaihtoon lähtijöiden passivoitumista Vaihdon aiheuttaman työn vuoksi vaihtoon lähtijöiden vähenemistä
	Vaihtorakenteen arvioimista	Vaihto oli rakenteeltaan hyvä Vaihto oli sujuva Vaihdon käytännön järjestelyt olivat sujuvat Järjestelyiden sujuvuuden odottamista Tiettyyn opetukseen tutustumisessa ajan kesken loppumista Omien odotusten toteutuksen kanssa ristiriidassa olemista
	Kansainvälisen yhteistyön toteuttamista	Yhteistyön tekemisen mahdollistamista Yhteistyön tekemisen helpottamista Yhteistyössä hyvän keskusteluyhteyden tukemista Yhteiseen tavoitekeskusteluun pyrkimistä Yhteiseen tuloskeskusteluun pyrkimistä Tarvetta keskustelumahdollisuuksien lisäämiselle vaihdon aikana Jatkuvan yhteistyön tekemistä Toistuvien opettajavaihtojen tekemistä Kehittämistyön tekemistä Yhteistyötä koskeviin kokouksiin osallistumista Yhteistyön sujuvuuden arvioimista Yhteistyötä koskevien neuvottelujen mahdollistamista Yhteistyön vahvistamista
Erilaisiin toimintatapoihin tutustumista	Vaihtokohteen tutuksi tekemistä	Vaihtokaupunkiin tutustumista Hallinnolliseen toimintaan tutustumista Tutustumisvierailujen tekemistä Erilaisissa maissa käymistä

	Käytännön työkenttään tutustumista	Sairaalassa vierailemista Yksityisellä klinikalla vierailemista Tietyn potilasryhmän hoitoon suuntautuneessa sairaalassa vierailemista Laboratoriossa vierailemista Laboratorion laitteiston näkemistä Laboratorion tutkimusmenetelmien näkemistä Kuntoutusyksikössä vierailemista Kehityskeskuksessa vierailemista Erialaisten käytännön osaamisen näkemistä Erialaisten käytännön toimien näkemistä Vaihto-opiskelijoiden harjoittelupaikoissa vierailemista
	Oppilaitokseen tutustumista	Oppilaitoksen organisaatioon tutustumista Opetukseen tutustumista Opetussuunnitelmaan tutustumista Opetuksen seuraamista Opiskelijoiden mukana opetukseen osallistumista Opetusta koskeviin kokouksiin osallistumista Koulutiloihin tutustumista Oppilaitoksen oppimisympäristöihin tutustumista Potilassimulaatiokeskuksessa vierailemista
Vaihto-opettajana toimimista	Oman olemassa olevan osaamisen hyödyntämistä	Vastaanottaneen oppilaitoksen toivomasta aiheesta opettamista Ennakkoon tilatusta aiheesta luennoimista Omien toiveiden huomioimista Oman osaamisen esiintuomista Oman osaamisen hyödyntämisen vaikeutta Tutusta aiheesta luennoimista Suomalaisen käytännön osaamisen opettamista Suomalaisen käytännön osaamisen opettamista käytännön harjoituksissa Suomalaisesta työskentelytavasta kertomista Kohtalaisen kielitaidon tarpeellisuus
	Opettajana toimimista	Opettamista Luentojen pitämistä Moniammatillista opettamista Opiskelijoiden ohjaamista Opiskelijoiden avustamista Opiskelijoiden esitysten seuraamista Opiskelijoiden tapaamista Paljon työn tekemistä Tilausopetuksessa työskentelemistä Kielivaikeuksien kokemista Vieraalla kielellä opettamista Vieraalla kielellä opettamiseen tottumista Vieraan kielisen luennon valmistelua Vieraalla kielellä opettamisen kokeminen luontevaksi
	Vaihto-opiskelijoiden asianajajana toimimista	Vaihto-opiskelijoiden harjoittelupaikkoihin tutustumista Vaihtokohteesta vaihtoon lähteville opiskelijoille tiedon kerääminen Opiskelijoiden harjoittelupaikkojen vertailemista Harjoitteluohjaajan kanssa keskustelemista Opiskelijavaihdosta keskustelemista Opiskelijaliikkuvuutta koskeviin kokouksiin osallistumista
	Tunnetta oppilaitokseen kuulumisesta	Vastaanottavan oppilaitoksen odotuksiin vastaamista Oppilaitokselta ajan haluamista Käytännön avun saamista Vaihto-opettajan huomioimista Vaihdon aikana oli ystävällinen ilmapiiri Pidettyjen luentojen oppilaitoksen opetussuunnitelmaan kuulumista Opiskelijoiden kiinnostuminen suomalaisesta osaamisesta Opettajien kiinnostuksen omaa luentoa kohtaan herättämistä Käytännön ammattilaisten kiinnostuksen omaan luentoa kohtaan herättämistä

Tutkimuskysymys 2.

Mitä hyötyä kansainvälisestä opettajavaihdosta on ollut ammattikorkeakoulun terveysalan opettajien kuvaamana?

Yläluokka	Alaluokka	Tiivistetyt pelkistykset
Mahdollisuus henkilökohtaiseen kehittymiseen	Mahdollisuus ihmisenä kehittymiseen	Positiivisen lisän itselle saamista Omaan itseän luottamuksen kasvattamista Rohkeuden saamista Näkökulman avartamista Erialaisten asioiden näkemistä Itsensä toteuttamista
	Mahdollisuus opettajana kehittymiseen	Oman opettajaroolin tunnistamista Oman osaamisen arvostamista Oman osaamisen vahvistamista Oman osaamisen kehittämistä Oman alan kirjallisuuteen tutustumista Oman kansainvälisen opettajuuden vahvistamista Kansainvälisen opetusmateriaalin käyttöön rohkeuden saamista Kansainvälisen ryhmän opettamisesta kokemuksen saamista Omaan opetukseen uusien ideoiden saamista Omien opetustaitojen kehittämistä
	Mahdollisuus kansainvälisyystaitojen kehittämiseen	Kansainvälistymiseen pyrkimistä Erilaisiin kulttuureihin tutustumista Erialaisten kulttuurien näkemistä Erialaisten oppimiskulttuurien vaikutusten huomaamista Erilaisista kulttuureista omien opiskelijoiden kanssa keskustelemista Mahdollisuus kulttuurisen osaamisen kartuttamiseen Vieraan kielen osaamisen vahvistamista
Mahdollisuus oman oppilaitoksen osaamisen vahvistamiseen	Vaihtotavoitteiden merkitykselliseksi kokemuksesta muuttuminen	Vaihtotavoitteiden asettamista Vaihtotavoitteiden asettamisen haasteita Vaihdon hyödylliseksi tekemistä Vaihdon tavoitteiden oman oppilaitoksen strategian mukaisiksi asettamista Suunnitteleamattomuuden vuoksi vaihdon hyödyn heikentymistä Suunnitteleamattomuuden vuoksi vaihtokokemuksen latistumista Yksittäisestä vaihdosta vähäisen hyödyn saamista Yksittäisen vaihdon irralliseksi jäämistä
	Oman oppilaitoksen osaamisen kehittäminen	Muiden osaamisen havainnoimista Opittujen asioiden hyödyntämistä Oman koulutusohjelman osaamisen oppimaan tunnistamista
	Oman oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan kehittäminen	Kansainvälisen toiminnan kehittämistä Omassa oppilaitoksessa kansainvälisyyden lisäämistä Vaihtomahdollisuuden rikkautena kokemista Strategisesti oppilaitokselle tärkeän vaihdon mahdollistamisen toivetta Vaihdon jälkeisten keskustelumahdollisuuksien kehittämistarvetta Vaihtoa koskevan tiedottamisen kehittämistarvetta Vaihtokohteita koskevan tiedottamisen kehittämistarvetta Vaihtokohteita koskevien kokemusten välittymisen kehittämistarvetta Vaihtokohteita koskevasta kokemuksesta keskustelun vähäiseksi jäämistä Yksiköiden välisen vaihtoa koskevan tiedonjakamisen kehittämistarvetta
	Kansainvälisen yhteistyön kehittäminen	Odottamattomien hyötyjen löytymistä Yhteistyön toimintamallin kehittämistä Yhteistyön toteutuksen muuttamista Yhteistyön toteutuksen monipuolistamista Oppilaitosten välillä yhteisopetuksen toteutuksen kehittämistä Opettajavaihdon kehittämistä Opettajavaihdon sisällöstä neuvottelemista

		<p>Yhteistyömahdollisuuksien selvittämistä Tulevasta yhteistyötä keskustelemista Opettajavaihtomahdollisuuksien selvittämistä Opiskelijavaihtomahdollisuuksien selvittämistä Uusien hankkeiden käynnistämistä Tulevaisuuden suunnitelmien luomista</p>
	Verkostoituminen	<p>Ihmisten henkilökohtaista tapaamista Opettajakollegoihin tutustumista Käytännön ammattilaisten tapaamista Verkostokokouksiin osallistumista Uusien hankekumppaneiden löytymistä Uusien yhteistyösuhteiden solmimista Yhteistyöverkoston kokemista hyödylliseksi Samassa vaihtopaikassa uudelleen käymistä</p>
Mahdollisuus oppia erilaisuudesta	Nähdyn vaivan arvoiseksi osoittautuminen	<p>Vaihto oli mielenkiintoinen Vaihto oli hyvä Vaihto sujui hyvin Vaihto oli antoisa Vaihto oli siihen nähdyn vaivan arvoista Vaihto oli muutakin kuin opettamista Vaihto oli tuloksellinen Vaihtotavoitteiden saavuttamista Uusien kokemusten saamista</p>
	Käytännön tiedon vaihtaminen	<p>Käytäntöjen vertaamista Eri maiden tapahtumien tietämään oppimista Eri maiden asioiden hoitamisen tuntemaan oppimista Hoitomenetelmistä tiedon vaihtamista Hoitopoluista tiedon vaihtamista Laadunarvioinnista tiedon vaihtamista Tutkimusmenetelmän käytöstä keskustelemista</p>
	Keskustelumahdollisuuksien saaminen	<p>Osaamisalueista keskustelemista Opinnoista keskustelemista Koulutuksesta keskustelemista Opettajien kanssa keskustelemista Opettajien kanssa kansainvälisyydestä keskustelemista</p>
	Opettajakollegoiden pitämästä opetuksesta oppiminen	<p>Opinnäytetyöprosessien vertailemista Opetuksen erilaisten vaatimusten huomaamista Erialaisten koulutusmallien vaikutusten huomaamista Opiskelijoiden omatoimisen opiskelun tukemiskeinojen havainnoimista Opiskelijoiden tuntiaktiivisuutta lisäävän opetuksen havainnoimista Opetuksessa modernin opetusvälineistön havainnoimista Opetuksessa teknologian hyödyntämisen havainnoimista Tietyn opetusmenetelmän havainnoimista Itselle vieraiden opetusmetodien oppimista</p>
	Opetuksen järjestelyihin tutustumaan pääseminen	<p>Opetussuunnitelmien eroista keskustelemista Opetussuunnitelmien samankaltaisuuksista keskustelemista Opetussuunnitelmaa koskeviin kokouksiin osallistumista Tietyn opetusmenetelmän käytön näkemistä opetussuunnitelmatasolla</p>
	Oman oppilaitoksen tutuksi tekeminen	<p>Suomalaisen terveysalan koulutuksen esittelemistä Oman oppilaitoksen esittelemistä Oman oppilaitoksen edustamista Oman yhteistyöhalukkuuden esiintuomista</p>